Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 22 ноябрь, чоршанба ◆ № 273 (13.833). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган Австралия Компартиясининг ва Янги Зеландия социалистик бирлик партиясининг раҳбарлари 20 ноябрда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида бўлдилар. Учрашувда Австралия Компартиясининг миллий секретари Лори Ааронз, Австралия Компартиясининг президенти Ричард Диксон, Австралия Компартияси миллий ижроия комитетининг аъзоси Пэтрик Клэнси, Австралия Компартияси миллий комитетининг аъзоси Лори Кармайкл, шунингдек Янги Зеландия социалистик бирлик партиясининг миллий секретари Жорж Жексон ва шу партия миллий ижроия комитетининг секретари Брюс Скилтон ҳозир бўлдилар.

Дўстона суҳбат вақтида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов республика партия ташкилотининг фаолияти тўғрисида, Ўзбекистон экономикаси ва маданиятининг тараққиёти ҳақида меҳмонларга гапириб берди. Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудирлари Г. М. Орлов, М. М. Раҳмонқулов ва Р. К. Шонеъматовлар иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

ЛАТИН АМЕРИКАСИДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини байрам қилишда қатнашиб, Москвада меҳмон бўлиб турган Латин Америкаси бир қанча мамлакатлар коммунистик ва ишчи партияларининг таниқли арбобларидан бир группаси 20 ноябрда Ўзбекистон пойтахтига келди.

Меҳмонлар орасида Колумбия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бош секретари Хильберто Виейра, Марказий Комитет ижроия комитети аъзоси Хуан Виана ва Марказий Комитет аъзоси Хосе Кардонадан иборат Колумбия Коммунистик партияси делегацияси, Панама Халқ партияси Марказий Комитетининг бош секретари Рубен Дарио Соус ва партия раиси Уго Виктордан иборат Панама Халқ партияси делегацияси, шунингдек Пуэрто-Рико меҳнаткашлари Озодлик партиясининг раиси Хуан Сантос Ривера ва Коста-Рика Халқ авангарди партияси Марказий Комитети сиёсий комиссиясининг аъзоси Марио Солис бор.

Аэродромда чет эллик меҳмонларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудири Р. К. Шонеъматов, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Р. Н. Бобожонова ва бошқа партия ходимлари кутиб олдилар.

(ЎзТАГ).

Меҳмонлар Тошкентдан жўнаб кетишди

Республикамизда меҳмон бўлиб турган Австралия Коммунистик партияси миллий секретари Лори Ааронз бошчилигидаги шу партия делегацияси ва Янги Зеландия социалистик бирлик партияси миллий секретари Жорж Жексон бошчилигидаги шу партия делегацияси 21 ноябрда Тошкентдан Москвага жўнаб кетди.

Аэродромда чет эллик меҳмонларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюро аъзолигига кандидат, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудирлари М. М. Раҳмонқулов, А. У. Салимов, Р. К. Шонеъматов ва бошқа партия ходимлари кузатиб қолдилар. (ЎзТАГ).

ТАШАББУСГА КЕНГ ҚАНОТ

ТОШКЕНТ САНОАТЧИЛАРИ ВА ХОРАЗМЛИК ДЕҲҚОНЛАРНИНГ ВАТАНПАРВАРЛИК ҲАРАКАТИНИ РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ ҲАММА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА КЕНГ АВЖ ОЛДИРАЙЛИК, БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚЛАРИНИ МУДДАТИДАН ОЛДИН БАЖАРИШГА ЭРИШАЙЛИК.

Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг илғор теримчилари Маъфират Қорабоева ва Ҳожар Юнусовалар бу йил терим мавсумида катта ғайрат кўрсатиб ишлашди. Уларнинг ҳар бири юбилей хирмонига тўккан пахтанинг миқдори 7 тоннадан ошиб кетди. Суратда: М. Қорабоева (чапда) ва Ҳ. Юнусова ўртоқлар.

И. Глауберзон фотоси.

СОВЕТ МИЛИЦИЯСИ ХОДИМЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети милиция ходимларини совет милицияси тузилган куннинг 50 йиллиги билан қизғин қутлайдилар.

Янги Совет давлатининг совет тартибини ва социалистик қонунчиликни сақловчи қуролларидан бири сифатида В. И. Ленин ташаббуси билан бунёдга келган совет милицияси ўз ишида коммунистик партия йўлига амал қилиб, мана энди эллик йилдирки, партия раҳбарлигида социалистик ҳуқуқ тартиботларини муҳофаза қилиш борасида фахрли ва масъулиятли хизматни бажариб келмоқда, социалистик давлат манфаатларини ва совет гражданларининг қонуний ҳуқуқларини ҳушёрлик билан ҳимоя қилмоқда, янги кишини тарбиялашда актив қатнашмоқда. Хизмат бурчини мардларча ва фидокорона адо этаётган милиция мамлакатимиз меҳнаткашларининг миннатдорлигига ва ҳурматига сазовор бўлди.

Совет милицияси давлатимизнинг чинакам халқ органидир. У, халққа хизмат қилади ҳамда барча совет кишиларининг ёрдамига ва мададига таянади. Милиция ходимлари социалистик қонун ва ҳуқуқ тартиботларини бундан буён ҳам ҳушёр бўлиб ҳимоя қилиб туришлари, жамоат ташкилотлари билан алоқани ҳормай-толмай кенгайтириб мустаҳкамлай беришлари, ҳуқуқ тартиботларини бузиш ҳоллари билан курашда меҳнаткашлар коллективларининг обрўйи ва нуфузидан актив фойдаланишлари лозим.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети милиция ходимлари халқ ва Ватан олдидаги ўз бурчларини муносиб бажармоқ учун кучларини аямайдилар, деб ишонч билдирадилар.

Сиз азиз ўртоқларга олижаноб ишингизда янги муваффақиятлар, сиҳат-саломатлик ва катта бахт тилаймиз.

Социалистик ҳуқуқ тартиботининг мустаҳкам посбони бўлган совет милициясига шон ва шарафлар бўлсин!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ЖАМОАТ ТАРТИБИНИНГ СОҚЧИЛАРИ, ЮБИЛЕЙИНГИЗ МУБОРАК!

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари Улуғ Октябрь ғалабаларини ҳушёрлик билан қўриқлаб турган совет халқ милициясининг ярим асрлик юбилейини нишонладилар. 21 ноябрда Навоий номли театрда бўлиб ўтган тантанали мажлис ана шу байрамга бағишланди. Жамоат тартибини сақлаш органларининг ходимлари билан бирга Тошкентдаги завод ва фабрикаларнинг, шаҳардаги партия ва совет ташкилотларининг вакиллари, маҳаллий гарнизон жангчилари ҳам бу ерга келдилар.

Тантанали мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов ўртоқлар иштирок этдилар.

Мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини баланд руҳ билан мажлиснинг фахрий президиумига сайладилар.

Ўзбекистон ССР жамоат тартибини сақлаш министри Х. Х. Яхёев В. И. Ленин ташаббуси билан ташкил қилинган ишчи-деҳқон милицияси босиб ўтган қаҳрамонона йўл, унинг шонли ишлари ҳақида гапирди.

Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашлари, министрлик, идора ва жамоат ташкилотларининг вакиллари милиция ходимларини байрам билан қизғин қутладилар.

Мажлис қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига якдиллик билан табрикнома қабул қилдилар. (ЎзТАГ).

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети пахта териш ва давлатга сотиш юзасидан республика областлари, районлари ва совхозлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг ноябрь ойи иккинчи ўн кунлиги якунларини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Андижон областига** (область партия комитетининг секретари **А. Ҳайдаров**, область ижроия комитетининг раиси **П. Қаюмов**, область комсомол комитетининг секретари **А. Комилжонов**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **М. Мирзааҳмедов**, пахта тайёрлаш трестининг бошқарувчиси **М. Шамсибоев**, **«Узсельхозтехника»** область бирлашмасининг раиси **Н. Турсунов**, суғориш тармоқлари область бошқармасининг бошлиғи **К. Абдуллаев**) берилди. Бу область пахта тайёрлаш йиллик планини 94.05 процент, машина терими планини 113.68 процент бажарган ва ноябрнинг иккинчи ўн кунлигида пахта тайёрлашда 6,39 процент ва машина теримида 4.25 процент ўсишни таъминлаган. Байроқ Қорақалпоғистон АССРдан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ **Самарқанд областида** (область партия комитетининг секретари **С. Усмонов**, область ижроия комитетининг раиси **А. Хўжаев**, область комсомол комитетининг секретари **М. Ҳасанов**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **М. Истомин**, пахта тайёрлаш трестининг бошқарувчиси **Т. Мирзакамолов**, «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси **А. Аракелов**, суғориш тармоқлари область бошқармасининг бошлиғи **Г. Фарҳодий**) қолдирилди Бу область пахта тайёрлаш йиллик планини 104,77 процент, машина терими планини 103,93 процент бажарган ва ноябрнинг иккинчи ўн кунлигида пахта тайёрлашда 5,71 процент ва машина теримида 3,57 процент ўсишни таъминлаган.

Кўчма Қизил байроқ Андижон областининг **Хўжаобод районига** (район партия комитетининг секретари **С. Йўлчибоев**, район ижроия комитетининг раиси **Т. Орзибоева**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **С. Қўчқоров**, район комсомол комитетининг секретари **Б. Холмуҳаммедов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **Х. Обидов**, суғориш тармоқлари район бошқармасининг бошлиғи **С. Қосимов**) берилди. Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 75,81 процент, машина терими планини 115,80 процент бажарган ва ноябрнинг иккинчи ўн кунлигида пахта тайёрлашда 10,42 процент ўсишни таъминлаган Байроқ Қорақалпоғистон АССРдаги Кегайли районидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Фарғона областининг **Фарғона районига** (район партия комитетининг секретари **А. Анбаров**, район ижроия комитетининг раиси **Х. Эралиев**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **У. Норимов**, район комсомол комитетининг секретари **А. Абдулхакимов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **К. Икромов**, суғориш тармоқлари район бошқармасининг бошлиғи **М. Мирзарасулов**) берилди. Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 99.05 процент, машина терими планини 100.90 процент бажарган ва ноябрнинг иккинчи ўн кунлигида пахта тайёрлашда 10.20 процент ўсишни таъминлаган. Байроқ Қорақалпоғистон АССРдаги Амударё районидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Сирдарё областининг қўриқ **Ильич районида** (район партия комитетининг секретари **А. Абдушоҳидов**, район ижроия комитетининг раиси **Ю. Юсупов**, район комсомол комитетининг секретари **Э. Қодиров**) қолдирилди. Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 88,90 процент, машина терими планини 75,13 процент бажарган ва ноябрнинг иккинчи ўн кунлигида пахта тайёрлашда 4,42 процент ўсишни таъминлаган.

Кўчма Қизил байроқ Андижон областидаги **«Косонсой» совхозига** (директори **А. Болтахўжаев**, партия комитетининг секретари **С. Абдулхаев**, ишчилар комитетининг раиси **И. Расулов**) берилди. Бу совхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 89,66 процент, машина терими планини 73,80 процент бажарган ва ноябрнинг иккинчи ўн кунлигида пахта тайёрлашда 13,81 процент ўсишни таъминлаган. Байроқ Қорақалпоғистон АССРдаги Куйбишев номли совхоздан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Сирдарё областидаги **7-қўриқ совхозга** (директори **С. Маматқулов**, партия комитетининг секретари **Ғ. Асқаров**, ишчилар комитетининг раиси **Х. Утаев**) берилди. Бу совхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 94,11 процент, машина терими планини 90,91 процент бажарган ва ноябрнинг иккинчи ўн кунлигида пахта тайёрлашда 5,41 процент ўсишни таъминлаган. Байроқ Сирдарё областидаги 17-совхоздан олиб берилди.

САБЗАВОТЧИЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети давлатга турлар бўйича сабзавот маҳсулотлари сотиш (топшириш) планининг бажарилишига тааллуқли материалларни қараб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг Кўчма қизил байроғи **Сирдарё областига** (область партия комитетининг секретари **Маҳмудов**, область ижроия комитетининг раиси **Тасанбоев**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Мажидов**, область матлубот жамияти правлениесининг раиси **Маҳкамов**) берилди. Байроқ Самарқанд областидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Тошкент областининг **Орджоникидзе районида** (район партия комитетининг секретари **Қирғизбоев**, район ижроия комитетининг раиси **Қуйшиманов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Юнусов**, «Ташзаготплодоовощторг»нинг бошқарувчиси **Машурян**) қолдирилди.

Кўчма Қизил байроқ Тошкент область, Калинин районидаги **Ильич номли колхозга** (раиси **Раҳматуллаев**, партия ташкилотининг секретари **Азимов**, бош агрономи **Юсуфалиев**, тайёрлов пунктининг мудири **Алиев**) берилди. Байроқ Фарғона областидаги «Коммуна» колхозидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги **«Китоб» совхозига** (директори **Гаруций**, партия ташкилотининг секретари **Муҳаммадиев**, бош агрономи **Тўраев**) берилди. Байроқ Бухоро областидаги «Бухоро» совхозидан олиб берилди.

Андижон область Советининг Сессияси

АНДИЖОН, 21 ноябрь. (ЎзТАГ). Меҳнаткашлар депутатлари область Советининг сессияси область қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1968 йилги, шунингдек беш йилликнинг кейинги йиллари учун мўлжалланган планларни муҳокама қилди. Область план комиссиясининг раиси С. Аҳмедов доклад қилди. Депутатлар областнинг 1968 йилги бюджети тўғрисида ва 1966 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисида ҳам доклад тингладилар.

Сессия муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

Деҳқон бўлсанг шудгор қил!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1967 йил 21 ноябрга бўлган.

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Тошкент	35.2
Хоразм	19,4
Сирдарё	15,4
Фарғона	14,6
Самарқанд	11,7
Андижон	10,8
ҚҚ АССР	10,8
Бухоро	10,8
Сурхондарё	5,9
Қашқадарё	5,6
Республика бўйича:	14,4

ВЬЕТНАМДАГИ УРУШГА ҚАРШИ

Яқинда Японияда Совет Иттифоқига келган АҚШ гражданлари — Майкл Линднер, Крейг Андерсон, Ричард Бейли ва Жон Барилла тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетига мурожаат қилдилар.

Матбуотдан маълумки, улар яқин вақтларга қадар АҚШ қуролли кучларининг ҳарбий денгизчилари бўлиб, Американинг «Интрепид» авианосецида хизмат қилганлар.

Американинг шу тўрттала денгизчиси ўз ҳукуматларининг Вьетнамда қилаётган қонли жиноятларида ортиқ қатнаша олмасликларига қарор қилдилар. Улар тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетига мурожаат қилиб, жаҳоннинг бошқа мамлакатларига ўтиб боришлари учун кўмак беришни, улар АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясини қоралаётганликлари ва Америка империализми қилаётган қонли ваҳшийликларга қарши курашга ўз ҳаётларини бағишлашга тайёр турганликларини баралла айтишга имконият берилишини сўрадилар.

Улар ўз баёнотларида бундай деб ёзганлар:

«Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетига биз тўрт киши: Крейг Андерсон, Жон Барилла, Ричард Бейли ва Майкл Линднер, умуман барча агрессив урушларга қаршимиз ва айниқса, Американинг Вьетнамдаги агрессиясига қаршимиз. Биз АҚШнинг Вьетнамда ва Шарқи-Жанубий Осиёнинг бошқа мамлакатларида ҳарбий қудратини оширишда давом этаётганлигига қаршимиз.

Техника жиҳатидан ривож топган мамлакат граждан шахсларни ўлдириш билан шуғулланиб, ривожланиб бораётган кичик қишлоқ хўжалик мамлакатини вайрон қилаётганлигини жиноят деб ҳисоблаймиз.

Биз, Вьетнам халқи ўз тақдирини ўзи бошқариши керак, деб ҳисоблаймиз.

Биз АҚШнинг барча қўшинларининг Шарқи-Жанубий Осиёдан батамом олиб чиқиб кетилишини талаб қиламиз.

Жаҳондаги кўпчилик кишилар урушга қарши чиқмоқда. Шу сабабли биз, барча қуролли кучлар энг оз даражага қадар қисқартирилмоғи керак, деб ҳам ҳисоблаймиз.

Бизнинг Совет Иттифоқига келганлигимизнинг сабаби шуки, биз Совет давлати ана шу урушга қарши чиқаётганлигини тушуниб турибмиз. Урушга қарши чиқаётган ва юксак маънавий масъулиятли чинакам америкаликлар ҳам борлигини тасдиқлаш учун ҳам шу ерда турибмиз. Биз тинчликсевар мамлакат бўлган Совет Иттифоқи тинчлик учун олиб бораётган курашимизга ёрдам бера олади деб ҳисоблаймиз.

Келажак режаларимизга келганда эса, биз тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети билан Совет Иттифоқи халқининг тинчлик учун олиб бораётган курашимизга ёрдам беришини, бирон бетараф мамлакатга ўтиб олишимизга кўмак беришини сўраймиз. Биз бу мамлакатда туриб, тинчлик учун кураш олиб бораётган халқаро кучлар билан алоқага киришиб, бу кучларни актив қўллаб-қувватлаган бўлур эдик.

Биз ҳарбий хизматни ташлашга қарор қилишимиздан олдин бўлган воқеалар қуйида келтирилади. Биз, тўрттламиз 1967 йил сентябрида Американинг «Интрепид» авианосецида учрашдик. Ўша вақтда кема Тонкин қўлтиғида турарди. Майкл Линднер, Рик Бейли ва Жон Барилла авианосец катапулта қурилмасида хизмат қилишарди. Майкл иш юзасидан Крейг Андерсон билан учрашиб турарди, кейинчалик уни қолган иккитамиз билан таништирди.

Урушга нисбатан ҳар биримизда ўз хусусий идеяларимиз бўлиб, урушга бўлган салбий муносабатимиз ўртадаги мунозараларимизга кўп марта мавзу бўларди.

«Интрепид» Тонкин қўлтиғида бир ой мобайнида жанговар позицияда турганидан сўнг, командага бир ҳафта дам бериш учун Японияннинг Иокосука портига келди. 23 октябрда тўрттламиз шаҳарда юриш учун рухсатнома олдик ва ҳарбий формамизни граждан уст-бошига алмаштириб, Токиога қараб борувчи поездга ўтирдик.

Биз қилаётган ишларимиз оқибати нима бўлишини мутлақо равшан тушунардик.

Биз 24 октябрда баъзи японларга мурожаат қилдик, улар эса аҳволимизни Япония тинчлик ҳаракатига маълум қилишди. Сўнгра биз шу ҳаракат вакиллари билан учрашдик ва қандай қилсак ўз фикрларимизни оммага энг бехавф-хатар тарзда айта олажагимизни муҳокама қилдик. Биз бу ишни киноплёнкага ёзиб олинган матбуот конференцияси тарзида қилишга қарор қилганимиздан сўнг, Япониядан хавф-хатарсиз чиқиб кетиш йўлларига доир масалаларни муҳокама қилдик.

Крейг АНДЕРСОН
Жон М. БАРИЛЛА
Речард Д. БЕЙЛИ
Майкл А. ЛИНДНЕР
1967 йил 17 ноябрь».

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети барча тинчлик тарафдорлари АҚШнинг шу тўртта гражданини мурожаати ва баёнотини ғоят маъқуллайди ва қўллаб-қувватлайди, деб ишонч билдиради. Майкл Линднер, Крейг Андерсон, Ричард Бейли ва Жон Барилла овозини ғоят кенг жамоатчилик доиралари эшитиши, уларнинг мурожаати АҚШ империалистларининг Вьетнамдаги қонли агрессиясига қарши халқларнинг катта қаҳрли норозилик оқимига айланиб кетиши учун уларга барча имкониятлар берилади.

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети Вьетнамдаги агрессив урушни тўхтатиш учун Вьетнам халқига ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини бериш учун кураш олиб борган ва олиб бораётган барча шахслар ва ташкилотларга ниҳоятда кенг мадад бериб келди ва беражак. (ТАСС).

50 Юбилей хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 21 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

[Планга нисбатан процент ҳисобида]

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан буён	Шу жумладан машинада: Бир кунда	Шу жумладан машинада: Мавсум бошидан буён
ТОШКЕНТ	0,19	115,64	0,10	131,64
ХОРАЗМ	0,30	113,58	0,47	106,54
БУХОРО	0,28	112,11	0.44	109,22
СУРХОНДАРЁ	0,26	108,83	0,12	106,49
ҚҚ АССР	0,36	106,05	0,14	100,35
САМАРҚАНД	0.32	104,77	0,09	103,93
ФАРҒОНА	0,25	103,94	0,07	112,15
СИРДАРЁ	0,31	103,91	0,13	121,96
ҚАШҚАДАРЁ	0,06	101,67	—	101,92
Андижон	0,50	94,05	0.25	113,69
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА:	0,32	104,06	0,18	113,71

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Яқинда Свердловск шаҳри районида «Ил-18» пассажир самолёти ҳалокатга учради.

Ҳалокат сабабини текширмоқ учун СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. С. Смирнов бошчилигида ҳукумат комиссияси тузилди.

Халқ контроли саҳифаси

Чорва қишловига тайёрмисиз?

Пахта — бойлигимиз, унинг бир мисқоли ҳам ерда қолмасин.

Танишинг: халқ назоратчиси Имсиной Қурбонова!

КИМГА АЙТАЙ

Кун бўйи қилинган унумли меҳнатдан сўнг ҳар бир киши мириқиб дам олишни, радио тинглаб, газета-журналларнинг янги сонларини ўқиб, маданий ҳордиқ чиқаришни истайди. Лекин газета-журналлар вақтида етиб келмаса, бунинг учун жон куйдирадиган одам бўлмаса-чи?

Бу ҳақда «Боботоғ» совхози раҳбарларига айтавериб, оғзимиз чарчади. «Союзпечать»нинг Сариосиё район бўлимига ёзган хатимиз ҳам фойда бермади. Газета-журналларни вақтида ололмаяпмиз. Тўғрисини айтганда, почтальон К. Худойбердиевга ҳам қийин. Чунки у ҳар куни совхоз билан район орасидаги 150 километрли йўлга пиёда бориб кела олмайди. Шунинг учун ҳам почтальон 10-15 кунлик газета-журналларни бир йўла олиб келаётир.

Совхоз директори Б. Оллаёров, партия ташкилотининг секретари М. Юсупов ўртоқлар газета-журналларни вақтида етказиб келиш учун алоҳида машина ажратиб бериш ҳақида ҳар йили ваъда беришади. Лекин берилган ваъдалар ҳам совхоз ишчиларининг илтимослари ҳам ерда қолиб кетяпти. Газета-журналларнинг янги сонларини вақтида олиб ўқишга эришиш учун яна қаерларга ва кимга мурожаат қилишимизни билмай қолдик.

Совхоз ишчилари номидан:

А. ЖОНҚОБИЛОВ.

КОНТРОЛЬ КОМИТЕТЛАРИДА

Қорақалпоғистон АССР халқ контроли комитети республикада аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишнинг аҳволини текширди. Маълум бўлишича, Нукусдаги химиявий усулда кийим-бош тозалайдиган фабрика ва бир қанча маиший хизмат корхоналари қурилишига ажратилган маблағлардан тўла фойдаланилмаган. Автоном республика маиший хизмат корхоналарида ҳисоб-китоб ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Натижада 25 минг сўмлик янги ускуналар ишга туширилмаган.

Халқ контроли комитети Қорақалпоғистон АССР Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министри С. Носировни қаттиқ огоҳлантирди. Қайд этилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан конкрет тадбирлар белгилашни топширди.

* * *

Андижон область халқ контроли комитетининг жамоатчи инспекторлари корхона ва ташкилотлар вагонлардаги юкларни вақтида ташиб олаётгани ва юклаш ишини доимо назорат қилиб боради. Яқинда Наманагандаги шойи ва костюмбоп материаллар комбинати раҳбарларининг айби билан вагонлар вақтида бўшатиб олинмагани туфайли давлатга 25 минг сўм зарар келтирилгани аниқланди.

Шунингдек, 10-қурилиш трести моддий-техника таъминоти идораси юк ташувчиларининг хизматини яхши ташкил қила олмаганлиги сабабли вагонлар кўп вақт туриб қолган. Оқибатда 20 минг сўм жарима тўланган.

Область халқ контроли комитети ўз йиғилишида мазкур масалаларни кўриб чиқди. Комбинат директорининг ўринбосари С. Н. Линга хайфсан эълон қилди.

* * *

Самарқанд шаҳар халқ назоратчилари шаҳардаги чакана савдо ва умумий овқатланиш ташкилотларининг фаолиятини ўрганди. Текширилган 108 корхонанинг 26 тасида совет савдоси қоидаси қўпол бузилганлиги маълум бўлди. Халқ контроли комитети савдо маданиятини яхшилаш юзасидан амалий тадбирлар белгилади.

* * *

Хўжайли район халқ контроли комитетининг навбатдаги йиғилишида меҳнаткашларга транспорт хизмати кўрсатишни яхшилаш ва шу масала бўйича ўтказилган текшириш якунлари қараб чиқилди. Автобус-таксимотор парки (бошлиғи А. Ембергенов) хизматида жиддий нуқсонлар борлиги аниқланди. Бу ерда такси ва автобуслар ҳаракати графиги бажарилиши устидан назорат ўрнатилмаган. Автобус тўхташ жойларида ўриндиқлар йўқ.

Шу йилнинг ўтган ўн ойи давомида паркнинг ўзида 48 та кўнгилсиз ҳодиса юз берган. Шунга қарамай, шофёр ва кондукторлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ҳамда тушунтириш ишлари намунали йўлга қўйилмаган.

Район халқ контроли комитети мазкур камчиликларни тугатиш, меҳнаткашларга транспорт хизмати кўрсатишни яхшилаш юзасидан А. Ембергеновга кўрсатма берди.

* * *

Республикамиз пахта далаларида 4 миллион тонналик хирмон учун қизғин кураш бораяпти. Пахтакорларимиз етиштирилган мўл ҳосилнинг бир мисқолини ҳам нобуд қилмай териб олиш учун астойдил бел боғлаганлар. Бу ишда уларга халқ назоратчилари яқиндан ёрдам бераяптилар. Жамоатчи назоратчилар яқинда «Ғаннобод» совхозининг Карл Маркс, Оқтепа, Ленинград бўлимлари, «Комсомол» совхозининг Охунбобоев номли ҳамда Комсомол бўлимлари ҳамда Ғ. Ғулом номли колхоз далаларида бўлиб, пахта нобудгарчилигига қарши қандай кураш олиб борилаётганлиги билан қизиқдилар.

Маълум бўлишича, мазкур хўжаликларда тўкилган пахталарни териб олиш учун подборщиклар ажратилмаган. Ҳали пахтаси тоза териб олинмаган майдонларга чорва моллари қўйиб юборилган. Агрономия маълумотларига қараганда Ғ. Ғулом номли колхознинг Ашуров бошлиқ бригадасида 55 гектар майдондаги пахтазорга чорва моллари ҳайдаб юборилган.

Ўзбекистон район халқ контроли комитети ўзининг навбатдаги йиғилишида ана шу масалани қараб чиқди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг пахта нобудгарчилигининг олдини олиш тўғрисида қабул қилган қарорига бефарқ қараган «Ғанибод» совхози бўлим бошлиғи Умаров, бригада бошлиғи Ашуровларга ҳайфсан эълон қилинди. Улардан кўрилган зарарни ундириб олиш ҳақида қарор чиқарилди.

ИЗЛАНИШ

Халқ назоратчилари деганда кўз ўнгимизда умумманфаати учун жон куйдирадиган, меҳнат интизоми учун курашувчи, меҳнат унумдорлигини оширишга ҳисса қўшувчи, ҳаётимизда рўй берган энг кичик камчиликларни ҳам аёвсиз очиб ташловчи, давлат мулкига кўз олайтирадиган шахсларга нисбатан шафқатсиз курашувчи кишилар гавдаланади. Районимиз халқ контроли комитети ва унинг атрофига уюшган кўплаб халқ назоратчилари, штатсиз инспекторлар ана шундай халқ иши учун бутун меҳрини бағишлайдиган тиниб-тинчимас кишилар.

Мен штатсиз бўлимлар ва унинг инспекторлари ҳақида гапирмоқчиман. Халқ контроли комитети ўз атрофига 7 та штатсиз бўлим ва 83 та инспекторни бирлаштирган. Уларнинг ҳар бири маълум соҳанинг мутахассисларидир. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида штатсиз бўлимлар турли масалалар юзасидан 200 га яқин текширишни ўтказдилар. Шундан 35 таси комитетда, қолганлари жойларнинг ўзида муҳокама қилиниб, тегишли чора-тадбирлар кўрилди.

Айниқса инженер М. Исҳоқов бошчилик қилаётган саноат, транспорт ва алоқа бўлими, А. Толипов бошқараётган қурилиш бўлими, С. Шоимов бошчилигидаги ташкилий ишлар бўлими ва бошқа штатсиз бўлимларнинг фаолияти диққатга сазовор. Қурилиш бўйича штатсиз бўлим инспекторлари қурилиш-монтаж ишлари, уларнинг таннархини арзонлаштириш, комплекс-қурилиш бригадаларида хўжалик ҳисобини юритиш каби муҳим масалаларни мунтазам назорат қилиб боради.

Бўлим ПМК-1 ташкилотининг квартал планларини узлуксиз бажаролмаганлиги ва қурилиш объектларини фойдаланишга кечикиб топшириш сабабларини атрофлича ўрганди. Бу, ташкилот фаолиятини тўғри йўналтириш, унинг ишларини жонлантиришга ёрдам берди. Саноат, транспорт ва алоқа бўлими инспекторларининг ўтказган текширишлари ўн ой ичида давлатнинг 27 минг сўмлик маблағини тежаш имконини берди. Бу каби мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Штатсиз бўлим инспекторлари ҳозирги кунларда пахта далаларида бўлиб кўсак узиш машиналарининг тўла қувват билан ишлаши, исрофгарчиликнинг олдини олиш, меҳнат интизоми каби масалаларни қатъий назорат қилиб бораётирлар.

Биз ҳар ойнинг 26-кунини «Халқ назоратчилари куни» деб белгилаганмиз. Шу куни группаларнинг раислари, штатсиз инспекторлар йиғилишиб янаги ойдаги қилинадиган ишларнинг режасини тузиб оладилар. Муҳокама этилган масалаларнинг якунлари билан танишадилар. Хуллас, штатсиз бўлим ва унинг жонкуяр инспекторлари ишимизнинг ривожи учун яқиндан ёрдам бераётирлар.

М. МУҲАММАДИЕВ,

Шаҳрисабз район халқ контроли комитетининг раиси.

ҚИШЛОВ

Қиш — республикамиз чорвадорлари учун энг масъулиятли синов даври ҳисобланади. Улар бутун чоралар билан чорва молларни қишдан асраб чиқишлари, маҳсулот етиштиришни янада кўпайтиришлари зарур. Кўп йиллик тажрибалар шуни кўрсатмоқдаки, қаерда чорва қишловига пухта ҳозирлик кўрилса, озуқалар мўл ғамланса, ўша ерда чорва маҳсулотлари кўпаяверади. Буни яхши тушунган республикамиздаги қатор хўжаликлар ёзнинг ёғин-сочинсиз кунларида қишловни пухта ўтказишга етарли тайёргарлик кўриб қўйдилар.

Бироқ, ҳамма ерда ҳам бу муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган вазифага ўз вақтида эътибор берилди, деб бўлмайди. Урганч ва Хива район чорвадорлари бу соҳада Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг шу йил 26 сентябрда қабул қилган: «Республика колхоз ва совхозларида чорва қишловига тайёргарлик кўриш ва озуқа жамғаришнинг бориши тўғрисида»ги қарорини қониқарсиз бажардилар. Улар тайёрланган озуқани ҳисобга олиш, уни қишлов жойларига ташиб келтириш, чорва биноларини вақтида ремонтдан чиқариш сингари муҳим ишларга панжа орасидан қарадилар.

Берилган статистика маълумотларига қараганда, мазкур район хўжаликларида дағал хашак тайёрлаш ҳамда силос бостириш планлари ортиғи билан бажарилган бўлиши керак эди. Ўтказилган текширишлар эса бунинг аксини кўрсатди. Урганч районидаги «Победа» колхозининг раҳбарлари 245 тонна беда тайёрлангани ҳолда, ҳали ўриб олинмаган, 1017 тонна беда ҳисобига ҳам маълумот бериб юборганлар. Улар силос бостириш планини бажармай туриб, бу соҳада ҳам етарли силос ғамлаб қўйдик, деб кўзбўямачилик йўлига ўтиб олишган. Шуниси ачинарлики, колхоз дағал хашак тайёрлаш учун давлатнинг 4470 сўм ортиқча маблағини сарфлаб юборган.

Хива районидаги Огаҳий номли колхозда 581 тонна дағал хашак тайёрлаш учун 3867 сўм давлат маблағи сарфланди. Шу районнинг Крупская номли, Ленин номли, Энгельс номли хўжаликларида ҳам дағал хашак ҳамда силос бостириш учун давлат маблағидан меёрсиз равишда фойдаланиб келинган. Тўғрисини айтганда, ҳар икки районда ҳам чорва қишловига ўз вақтида тайёргарлик кўрилмади. Натижада етиштирилган маккажўхори, беда ва бошқа озуқабоп экинларни йиғиштириб олишда шошма-шошарликка йўл қўйилди, давлат маблағидан нотўғри фойдаланилди.

Тайёрланган озуқадан тежаб-тергаб фойдаланиш, ҳар бир чорва молига белгиланган нормада ем бериш, ёш бузоқлар парваришига алоҳида эътибор бериш ишлари ҳам кўнгилдагидек эмас. Урганч районидаги «Пахтакор», Охунбобоев номли колхоз фермаларида сентябрь ва октябрь ойлари давомида ҳар бир бош сигирга белгиланган нормага нисбатан уч баравар ортиқ ем берилгани аниқланди.

Мазкур хўжаликларда чорва биноларининг ремонти ҳам ўлда-жўлда. Бинолар қишловга мутлақо тайёр эмас. Крупская номли колхозда 1965 йили бошланган бузоқхона ҳалигача қўлдан чиқарилгани йўқ. Бошқа хўжаликларда ҳам чорвачилик бинолари жуда сусткашлик билан қурилмоқда. Урганч ва Хива район колхозлараро қурилиш ташкилотлари юбилей йилида 181 минг сўмлик қурилиш ишларини бажаришлари керак эди. Йил охирлаб қолаётганига қарамай, эндигина 41 минг сўмлик иш бажарилди, холос.

«Узсельхозтехника» район бирлашмаси томонидан колхоз фермаларига ўрнатилган қўл меҳнатини енгиллаштирувчи механизмлар қандай қурилган бўлса, шу бўйича турибди. Улардан амалда фойдаланилмаётир. Кўпчилик фермаларда соғув установкалари зарурий қисмлар етишмаслиги сабабли яхши ишламаяпти. Барча меҳнат жараёнлари қўл кучи билан бажарилмоқда. Хива районидаги Ленин номли колхозда бундан беш йил муқаддам «Тандем» установкасини ўрнатишга киришилган эди. «Узсельхозтехника» район бирлашмаси янги установка қурилишини шу пайтгача тугаллагани йўқ. Колхоз ҳали ишга тушмаган, янги аппарат учун белгиланганидан ортиқча пул тўлаб қўйди.

Тайёрланган сут маҳсулотларини ҳисобга олиш ишлари ҳам ёмон аҳволда. Соғиб олинган сут вақтида заводларга етказиб берилмайди. Натижада унинг сифати бузилиб қолаётир. Крупская номли колхозда тайёрланган сут маҳсулотларини вақтида қабул пунктларига етказиб берилмаслиги туфайли, ундан олинадиган қаймоқ проценти кескин камайиб кетган. Хўжалик раҳбарлари эса бундай ташвишли ишнинг олдини олиш, завод билан мустаҳкам алоқада бўлиш учун ҳеч қандай зарурий чоралар кўрмаётирлар.

Ишнинг бундай ташкил этилиши мазкур район партия ва совет органлари раҳбарларида жиддий ташвиш туғдирмаяпти. Улар Республика Министрлар Советининг бу ҳақдаги қарорини ўз вақтида бажариш, хўжаликларни чорва қишловига тайёрлаш, бунинг учун зарурий чора-тадбирларни кўриш ўрнига, бўлса-бўлар, бўлмаса ғовлаб кетар, қабилида иш тутаётирлар. Йўл қўйилган камчиликлар зудлик билан бартараф этилмас экан, чорвани намунали қишловдан чиқариш, маҳсулот етиштиришни янада кўпайтиришда жиддий қийинчиликларга дуч келиб қолиш мумкин.

Г. МАРТИНЕНКО,
М. МАҲМУДОВ.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг инспекторлари.

«ХАЛҚ КОНТРОЛИ» ПОЧТАСИДАН

ХАТГА ЭЪТИБОР БЕРИНГ

Самарқанд область халқ контроли комитети назоратчилар ҳамкорлигида Пастдарғом райони қишлоқ Советларида меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари қандай ҳал этилаётгани ва меҳнаткашларни қабул қилиш қандай йўлга қўйилганини текшириб чиқди. Назоратчилар Чархин, Тельман номли қишлоқ Советларида бу иш яхши йўлга қўйилгани, шикоят ва аризалар қисқа муддатларда кўриб чиқилишини маъқулладилар.

Айни пайтда қатор қишлоқ Советларида шикоят ва аризалар ойлаб ҳаракатсиз ётибди. Жумладан, Арабхона қишлоқ Советида Калинин номли колхоз аъзоси Ж. Эргашевнинг шикояти йил бошидан буён, «Ўзбекистон» колхозининг аъзоси Ж. Жонназаровнинг хати март ойидан бери муҳокама қилинмаган. Шикоятчиларнинг ёзма ва оғзаки арзлари алоҳида дафтарга қайд қилинмаган.

Текшириш якунлари қишлоқ Советлари ходимлари иштирокидаги кенгашда муҳокама қилиниб, меҳнаткашларни қабул қилиш, уларнинг шикоят ва аризаларини вақтида ҳал этишни яхши йўлга қўйиш юзасидан тегишли йўл-йўриқлар кўрсатилди.

Ф. БАРАТОВ,

Самарқанд область халқ контроли комитетининг штатсиз бўлим мудири.

ХОТИРЖАМЛИК

Чуст райони далаларида планнигина эмас, ҳатто социалистик мажбуриятни ҳам қоплайдиган даражада ҳосил мўл. Лекин хўжалик раҳбарлари пахтани ҳўл териш, нобудгарчиликка йўл қўйиш ҳолларига бефарқ қарамоқдалар. Оқибатда кўплаб пахта нобуд бўляпти. Район халқ контроли комитети «комсомол прожектори» отрядлари билан биргаликда терим сифатини кўздан кечиришганида ана шундай фикрга келишди.

«Москва» колхозининг баъзи бригадаларида пахта жуда чала терилган. Топширилган ҳосилнинг салкам ярми ҳас-чўпга аралаш. Фрунзе номли колхозда пахта қуритилмасдан туриб қабул пунктига жўнатилган, Энгельс номли, Калинин номли колхозларда ҳосили тўла териб олинмаган пайкалларга мол ҳайдаб юборилган.

Назоратчилар жойларда камчиликларни тугатиш юзасидан амалий ёрдам кўрсатдилар.

Б. ҲАКИМОВ.

ДАСТЛАБКИ ЯКУНЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг халқ хўжалигида иқтисод қилиш ва тежамкорлик юзасидан оммавий кўрик ўтказиш ҳақидаги қарорини Юқори Чирчиқ райони корхоналари ва хўжаликларининг коллективлари изчил амалга оширмоқдалар. Районда тузилган 79 та комиссияга уюшган салкам 2 минг киши халқ бойлигини тежаш юзасидан кўпгина фойдали тадбирларни ишлаб чиқаришга жорий этдилар. Биргина Свердлов номли колхоз тежамкорлари 37,5 минг сўм тежам берадиган бешта таклифни жорий этишди.

Колхоз рационализаторларидан Пак Су Сан, П. Х. Ли, М. А. Ким ўртоқлар пахтани прицепдан бўшатиш мосламаси тайёрлашди. Илгари битта прицепдаги пахтани тўрт киши 15 минутда бўшатса, энди бир киши бу ишни 4 минутда бажаради. Битта мосламанинг ўзи мавсумда 7 минг сўм тежаш имконини беради. Бу мослама районнинг бошқа хўжаликларида ҳам қўл келди.

Н. НОСИРОВ,

Юқори Чирчиқ район партия комитетининг секретари, кўрик комиссияси раиси.

Ҳар каллада ҳар хаёл

Бригадир: — план тўлди. Буёғи билан нима ишим бор...

ЭНГ ЯХШИ НАЗОРАТЧИЛАРИМИЗ

ЎРНАК

Иштихонда ажойиб, ўз меҳнати билан умум ишига муносиб ҳисса қўшадиган, бир мақсадли, ишчан, жонкуяр кишилар кўп. Улардан бири Имсиной Қурбонова. У Митан қишлоқ Советига қарашли «Иттифоқ» колхози халқ контроли группасининг раиси. Имсиной опанинг назоратчилик фаолиятини бошлаганига тўрт йилдан ошди. Ташаббускор коммунист, ишчан ташкилотчи И. Қурбонова колхоз назоратчиларининг ишини юқори поғонага кўтарди, унга бутун меҳрини қўйди.

Хўжалик аъзолари тажрибали ўртоқ, ҳар бир ишда кишиларнинг яқин дўсти Имсиной Қурбоновани ҳурмат қиладилар, унинг маслаҳатларига қулоқ тутадилар. Ўз навбатида Имсиной опа ҳам халқ манфаати йўлида нимаики иш қилса ҳамиша колхозчилар — хўжалик ишлаб чиқариши тақдирини ҳал қилувчи кишилар билан бамаслаҳат иш тутади.

Назорат ишида группа раисининг ишчанлиги, ҳар бир ишга қодирлиги, ташкилотчилиги катта аҳамиятга эга. Тўғрисини айтганда, Имсиной опа группа раиси бўлиб сайланган вақтида хўжаликда назоратчиларнинг фаолияти кўнгилдагидек эмас эди. И. Қурбонова ишни аввало халқ назоратчиларининг ташаббускорлигини ошириш, уларнинг фаолиятини тўғри йўналтириш, бир мақсад сари интилишдан бошлади. Хўжалик партия ташкилоти, коммунистлар Имсиной опага ҳар жиҳатдан ёрдам бердилар, унинг халқ назоратчилари ишини жонлантириш юзасидан киритган таклифларини тўла қувватлади.

Имсиной опа сут соғувчиларнинг ноўрин хатти-ҳаракатлари ҳақида эшитиб қолди. Улар ҳар куни ишга кечикиб келар, сигирларга вақтида озуқа бермас эканлар, бу эса фермада сут маҳсулотларининг камайиб кетишига таъсир этмоқда эди. Авваллари бундай соғувчиларни огоҳлантириш билан чекланиб қолинарди. Бу гал Имсиной опа бошқача йўл тутди. У сут соғувчилар билан юракдан гаплашди. Фермада бир-икки бор текшириш ўтказиб, камчиликларни рўй-рост очиб ташлади. Иш қай йўсинда ташкил этилса колхозга кўпрок фойда келишини сут соғувчиларга тушунтирди. Халқ назоратчисининг меҳнати бекор кетмади. Бир кварталнинг ўзида соғиб олинаётган сут 1500 литрга кўпайди, интизомсизлар қолмади.

Булардан ташқари текшириш вақтида ферма ходими Ф. Бойматов ва табелчи С. Маҳкамовлар томонидан қилинган жиноят ҳам очиб ташланди. Улар 30 та янги туғилган бузоқни ҳисобдан яшириб қолган эканлар. Айбдорлар жазоланди.

Ёки бошқа мисолни олиб кўрайлик. Бригада бошлиқлари кўп вақт машина ва тракторларнинг запас қисмлари етишмаслигидан нолиб келар эдилар. «Барча техникани бир жойга йиғиб ҳисоб-китоб қилиш мумкин эмасми», — ўйлаб қолди Имсиной опа. Тадбир амалга оширилди. Текшириш пайтида қишлоқ хўжалик инвентарлари, тракторларнинг зарурий қисмлари дала шийпонларида, ариқларнинг бўйларида ташлаб кетилиши аниқланди. Автомашиналар эса шофёрларнинг уйларида сақланар экан. Мойлаш-ёқилғи материалларидан фойдаланишда қатъий тартиб бўлмаган.

Тезда колхоз правлениесининг йиғилиши чақирилди. Аниқланган нуқсонлар, таклифлар муҳокама қилинди. Бир ой ичида бутун техникани тартибга келтириш, камчиликларни тугатиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Қарорнинг амалга оширилиши хўжаликка катта маблағни тежаб қолиш имконини берди.

Группа раиси ўз фаолиятида жуда кўп фойдали ишлар қилди. Уларнинг энг асосийси — Имсиной опа хўжаликда назоратчиларнинг катта активини, жанговар коллективни тарбиялади. У раҳбарлик қилаётган назоратчилар группаси райондаги энг илғор, энг ишчан группалардан ҳисобланади. Фақат шу йилнинг ўтган ойлари давомида группа томонидан 40 га яқин текшириш ўтказилди. Уларнинг ҳаммаси колхозчиларнинг турмуш фаровонлигини ошириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказишни кўпайтириш, меҳнат интизоми сингари муҳим масалаларни ўз ичига олган. Қисқаси, халқ назоратчилари хўжаликнинг кўз-қулоғи деган шарафли номни оқлаяптилар.

Группанинг қўлга киритаётган ютуқларида колхоз раиси Н. Икромов ва партия ташкилотининг секретари З. Норхўжаевларнинг ролини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Хўжалик раҳбарлари группа ва унинг атрофига уюшган ҳушёр назоратчиларни ўзларининг энг яқин ёрдамчилари деб биладилар. Хўжаликда ана шундай ишчан ёрдамчилардан 105 киши бор. Уларнинг ҳаммаси ҳам колхоз ишлаб чиқариши учун куйинадиган, халқ бойлигини кўз қорачиғидек сақлайдиган, масалага партиявий нуқтаи назардан ёндошадиган, колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг топшириғини вақтида сифатли бажарадиган, интизомли кишилар.

Колхозда ҳозир долзарб кунлар. Пахтакорлар етиштирилган мўл ҳосилни нес-нобуд қилмай териб, давлат омборларига топшириш учун барча зарур чораларни кўряптилар.

Дала шийпонларида, хирмонларда кўмаклашувчи постлар ташкил этилган. Ҳар бир назоратчи аниқ бир вазифа учун масъул. Ҳамдам Хотамов, Марям Ҳамдамова, Маҳмуд Тошгемиров, Нарзи Қобилов, Мамарашид Аннақулов сингари ишчан назоратчилар меҳнатда намуна кўрсатиб, барчага ўрнак бўлмоқдалар.

Бутун ғайратини, шижоатини умумиши учун бағишлаган назоратчиларнинг сардори, коммунист Имсиной Қурбонованинг меҳнат фаолиятидан ўрнак олса арзийди.

А. БУГЛАНОВ.

ЖОНКУЯР ПОСБОНЛАР

ХАЛҚ КОНТРОЛИ ПОСТЛАРИ ИШ ТАЖРИБАСИДАН

«Нарпай» совхози Навоий районидаги йирик пахтакор хўжаликлардан бири. Совхоз юбилей йилида давлатга пландаги 9250 тонна ўрнига салкам 12000 тонна «оқ олтин» сотди. Хўжаликда чорвачилик, ғаллачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳалари ҳам рентабелли бўлиши учун кураш олиб борилмоқда.

Хўжалик йирик, кўп тармоқли бўлганидан унинг фаолиятида турли камчилик ва нуқсонлар учраб туради. Бу камчиликларни ўз вақтида пайқаб, уларнинг олдини олишда совхоз халқ контроли группасининг жонкуяр назоратчилари айниқса, ғайрат, ташаббус кўрсатишаётир. Совхоз партия ташкилотининг содиқ ёрдамчилари — халқ назоратчиларининг фидокорона меҳнати туфайли хўжалик йил сайин равнақ топмоқда.

Ҳозир совхоз далаларида кузги-қишки ишлар конвейер усулида олиб борилмоқда. Ғўзапоя юлиш, тўплаш машиналари группа-группа бўлиб, бир меъёрда ишлаб турибди. Ҳосилдан бўшаган майдонларга кетма-кет ҳайдов тракторлари кириб келяпти. Совхоз директори Суронбой Умаров, хўжалик партия комитетининг секретари Зиёд Раҳматов ўртоқлар билан далада, иш бошида учрашдик. Қаршимиздан иккита «ДТ-54» ҳайдов трактори ер тилиб келяпти. Трактор кетидан ўрта бўй, қорачадан келган бир киши билан бош агроном Рисаев бирга юрарди.

— Бегали Ризқулов шу киши бўладилар, — деди директор қорачадан келган ҳалиги одамни кўрсатиб. — Совхоз назоратчиларининг бошлиғи давлат мулкини муҳофаза қилишда, дирекция, партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқда. Назоратчиларимизнинг ёрдами туфайли бир талай нуқсонларнинг олдини олдик. Айрим ношуд ялқовларни, баъзи қўли қинғир, йўлимизга тўғаноқ бўлаётган шахсларни боплаб таъзирини бердик...

Директор агроном билан ҳайдов трактори изидан кетди. Бегали Ризқулов бир сиқим тупроқни кафтига олиб бош бармоғи билан силаркан:

— Бизга обрў келтираётган, нон, туз бераётган мана шу тупроқ, — деди кулимсираб, — фақат меҳнат қилсак бас. Лекин айрим кишилар меҳнатдан бўйин товлашга, текин яшаб, бекор юришга ўрганиб қолишган. Биз уларни қайноқ меҳнат қучоғига тортмоқдамиз...

Халқимизда, бирлашган ўзар, деган ҳикматли гап бор. Совхозда ҳамма бир тан, бир жон бўлиб меҳнат қилмоқда. Оқибатда пахта ҳосилдорлиги ортиб, хўжалик экономикаси ривожланиб бормоқда. Совхоз 1962 йилда ҳар гектар ердан атиги 21 центнердан пахта ҳосили кўтариб, 2 миллион сўмга етар-етмас даромад қилган бўлса, 1967 йилда ҳосилдорликни 30 центнерга етказиб, 9 миллион сўмдан ортиқроқ даромад қилиш кўзда тутилмоқда.

Совхоз халқ контроли группасининг раҳбари Бегали Ризқулов хўжалик маблағларидан тежаб-тергаб фойдаланиш, кам пул сарфлаб кўп ҳосил етиштириш юзасидан амалга оширилаётган ишлар ҳақида кўпроқ гапирди. У Холмат Дўстов, Худойберди Ҳалимов, Николай Лозухин ўртоқлар бошчилик қилаётган постларнинг жонкуяр кишилари, уларнинг тежамкорликдаги ташаббуслари тўғрисида ҳаяжонланиб ҳикоя қилди.

Юқорида, совхоз кўп тармоқли, дедик. Шундай бўлгач, унинг ҳар бир соҳасини тўла қамраб олиш, синчиклаб текшириш халқ назоратчиларидан катта масъулият талаб қилади. Халқ контроли группаси буни назарда тутиб еттита секция, йигирма саккизта пост ташкил этган. Уларга 150 дан ортиқ коммунист ва партиясиз активлар уюшган. Ҳар бир секция раҳбари, пост бошлиғи совхоздаги маълум участкада содир бўлаётган камчиликлар, эришилаётган ютуқларни таҳлил қилиб, вақти-вақти билан партия бюросида ҳисоб бериб туради.

Бир группа халқ назоратчилари 3-бўлим далаларида кузги шудгорлаш сифати бузилаётганини аниқладилар. Бош механик Кенен Музаффаров бошлиқ тракторчилар колоннаси содир бўлган камчиликнинг олдини олишда катта ғайрат кўрсатди. Ҳозир ҳамма жойда ерлар 30-32 сантиметр чуқурликда сифатли ҳайдалмоқда. Ғўзапоя юлиш, тўплаш ишлари устидан ҳам қаттиқ назорат ўрнатилган. Хўжалик назоратчилари бир мисқол пахтани ҳам ерда қолдирмай ўз вақтида йиғиб-териб олиш билан кузги шудгорлаш ишларини бир-бирига узвий боғлаб олиб бормоқдалар.

Т. НАЗИРОВ,

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МИСЛИ КЎРИЛМАГАН ВОҚЕА

Тошкент зилзиласи тўғрисида мунозара

Тошкентда рўй берган зилзиладан комплекс тадқиқ қилиш, ўз кўлами ва тафсилоти жиҳатидан жаҳон практикасида тенги бўлмаган тадқиқотдир— Ўзбекистон пойтахтида юз берган табиий офатни ўрганиш натижаларини муҳокама қилишга бағишланган Бутуниттифоқ илмий сессиясининг қатнашчилари ана шундай фикрга келдилар. 14 ноябрдан 19 ноябргача бўлиб ўтган ана шу илмий анжуманда мамлакатимизнинг кўпгина жойларидан келган 500 дан ортиқ олим ва мутахассис, шунингдек Германия Демократик Республикаси, Венгрия, Руминия, Польша ва Чехословакиядан келган меҳмонлар қатнашдилар. Сессия мажлисларида Тошкент зилзиласига бағишланган 80 га яқин доклад тингланди ва муҳокама қилинди.

1966 йил 26 апрелда Тошкентда саккиз балл куч билан рўй берган биринчи ер қимирлашини планетамиздаги 100 дан ортиқ сейсмик станция қайд қилган бўлса ҳам, бу воқеа бирдан-бир ҳодиса эмас. Сейсмологлар Тошкентда рўй берган кучга тенг бўлган зилзилалар ер юзида ҳар йили қарийб минг марта рўй бераётганлигини ҳисоблаб чиққанлар. Хўш, шундай экан, Тошкент ер бағрида рўй берган зилзила жамоатчилик ва олимлар диққат-эътиборини нега бу қадар кўп ўзига жалб этди?

— Мен СССР Фанлар академияси Сейсмология ва сейсмик қурилиш идоралараро кенгаш раиси, Европа сейсмология комиссиясининг вице-президенти, СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Е. Ф. Саваренскийга ана шу савол билан мурожаат қилдим.

— Умумпланета физикавий процесслар нуқтаи назаридан бу зилзила ҳақиқатдан ҳам оддий воқеадир, дейди Евгений Фёдорович.— Лекин бу билан бирга у ноёб воқеадир. Бу воқеа социал жиҳатидан тошкентликларга ёрдамга келган мамлакатимиз халқларининг қардошларча дўстлигини яна бир марта намойиш қилди.

Зилзила манбаи бевосита йирик шаҳар тагидадир. Бу — камдан-кам учрайдиган ҳол. Бу ҳол Тошкентда ишлаётган тажрибали сейсмологлар ва геологларнинг катта отрядига зилзилани ҳар томонлама ва пухта ўрганиб чиқиш имконини берди. Бу ишда кўпгина иттифоқдош республикаларнинг мутахассислари Ўзбекистонга ёрдам бердилар. Зилзилани ва унинг оқибатларини ана шундай кенг кўламда ва шу билан бирга батафсил ўрганиш мамлакатимизда биринчи марта ўтказилди. Бу эса билимларимизни анча бойитди.

Бундан ташқари, Тошкентда юз берган зилзила ер қимирлашига бардош берадиган бинолар қуриш ва инженерлик сейсмологияси методларини ривожлантиришга ёрдам берди. Бу эса зилзилага бардош берадиган бинолар қурилишини ривожлантириш учун катта аҳамиятга эгадир. Бу ерда шу нарсани эслатиб ўтиш кифояки, етти ва ундан ҳам кўпроқ балл куч билан вайронгарчилик келтирувчи зилзила СССР территориясининг 2 миллион квадрат километр келадиган территориясида рўй бермоқда. Бу территорияда 25 миллион ватандошларимиз яшамоқда.

Ҳа, Тошкент сейсмологлар, зилзилага бардош берадиган қурилиш мутахассислари учун ҳозирги вақтда ўзига хос зиёратгоҳ бўлиб қолди. Зилзилани қандай ўрганиш кераклигини, табиий офатга бардош берадиган уйларни қандай қуриш кераклигини билиб олмоқ учун эндиликда шаҳримизга мутахассислар келиб турибди. Мамлакатимиз мутахассисларигина эмас, балки чет эллик мутахассислар ҳам бу ерга келмоқда.

— Мен Тошкентда,— дейди Руминия Фанлар академияси геофизика тадқиқотлари марказининг старший илмий ходими Корнелиус Раду,— зилзилани қандай қилиб ҳар томонлама ўрганиш кераклигини кўрдим. Бу эса Совет Иттифоқидаги ҳамкасбларимга фан учун яхши, муҳим ва ишончли материалга эга бўлиш имконини берди.

Ҳозирги сессия қатнашчиларининг состави зилзиланинг ҳар томонлама комплекс ўрганилганини яққол кўрсатиб турибди.

Муҳокама қилинган масалаларга қизиқиш жуда катта бўлди. Шуни айтиш кифояки, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси сейсмология институти директорининг ўринбосари В. И. Уломовга сессияда доклад қилиш учун 20 минут вақт берилган эди. Лекин унга қарийб бир соат давомида саволларга жавоб қайтаришга тўғри келди.

ЗИЛЗИЛА БЎЛИШИНИ ОЛДИНДАН АЙТИБ БЕРИШ МУМКИНМИ?

...Одамлар билан лиқ тўла аудиторияда маҳаллий артезиан ҳавзаси сувларида радон инерт гази концентрациясининг ўзгаришига қараб Тошкент зилзиласи бўлишини олдиндан айтиб бериш имконияти ҳақида доклад бўлаётир. Бу докладни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси сейсмология институтининг илмий ходими Х. Қ. Қосимов қилмоқда. Тўсатдан бино силкинади, шовқин эшитилади. Бу — Тошкентда рўй берган саккиз юз учинчи ер қимирлашидир. Доклад тугаганидан кейин унинг авторига дарҳол қуйидаги савол берилди.

— Бугунги ер қимирлашини сиз олдиндан билган эдингизми?

— Ҳа, билган эдим, деб жавоб беради у. Олим ўнлаб саволларга жавоб бера туриб, сессия қатнашчиларига графикаларини намойиш қилади, ана шу қизиқарли илмий қидирув ҳақида батафсил гапириб беради.

Келтирилган мисол зилзиланинг рўй беришини олдиндан маълум қилиш проблемаси ҳал қилинганини билдирадими?

— Йўқ!— деб жавоб беради ана шу тадқиқот ишининг авторлари. Энг таниқли сейсмологларимиз ҳам бу соҳада эришилган дастлабки натижаларга вазминлик билан жавоб берадилар. Зилзила рўй беришини олдиндан айтиб бериш сингари жиддий ишларда шошма-шошарлик қилиш ишга фақат зарар етказиши мумкин, холос. Эришилган натижалар қизиқарли, кўпгина янгиликлар бор. Тошкентлик мутахассислар бу соҳадаги ўз тадқиқотларини кенгайтиришлари, кейинчалик мамлакатнинг бошқа районларидан олинган материаллардан ҳам фойдаланишлари лозим. Олимлар якдиллик билан ана шундай фикрга келдилар.

Сессияда қилинган бир қанча докладлар зилзила муносабати билан атмосферада рўй берадиган электр ва магнит ҳодисаларига, ер сиртининг оғишини ўрганишга, сейсмоакустик ҳодисаларга, Ой-Қуёш приливларининг ер ости тебранишлари билан боғлиқ бўлишига бағишланди. Бу тадқиқотлар зилзиланинг рўй беришини олдиндан айтиб бериш проблемасини ҳал қилишда муҳим аҳамиятга эгадир. СССР Фанлар академияси морфология ва ҳайвонлар экологияси институтининг ходими В. И. Марков ўз докладини зилзиланинг рўй беришини биологик йўл билан олдиндан айтиб бериш проблемасига бағишлади. У ҳайвонлар инфратовуш ва ультратовушларни, баъзи бир геофизик майдонларнинг ўзгаришини ғоят тез сезишларини кўрсатувчи кўпгина мароқли мисоллар келтирди. Москвалик олимнинг фикрича, жонли табиатнинг ана шу хусусиятларидан келажакда ер қимирлашини олдиндан айтиб бериш учун фойдаланиш мумкин.

Хўш зилзиланинг рўй беришини олдиндан маълум қилиш масаласи ҳозир қандай ҳал қилинмоқда? Мен таниқли совет сейсмологи СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Е. Ф. Саваренскийдан ана шу масала юзасидан ўз фикрини айтиб беришини илтимос қилдим. Олим қуйидагиларни гапириб берди.

—Ҳозирги вақтда фан икки саволга: ер қимирлаши қаерда ва қандай куч билан рўй бериши мумкин деган саволга жавоб қайтариши мумкин. Зилзиланинг рўй бериш вақтини олдиндан айтиб бериш усуллари ҳали бирон мамлакатда ҳам ишлаб чиқилгани йўқ. Бироқ СССР, АҚШ, Япония сингари давлатлар ғоят қийин бўлган бу соҳада кенг илмий қидирув ишларини олиб бормоқдалар. Зилзиланинг рўй беришини олдиндан айтиб бериш соҳасида ер қимирлашининг умумпланета даракларини аниқлаш, шунингдек фақат бирор конкрет жой учун характерли бўлган даракни аниқлаш масаласини ҳал қилиш мумкин. Бирон конкрет жойга тааллуқли бўлган ер қимирлаш дарагини аниқлаш соҳасида Тошкентда зўр бериб тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Шу муносабат билан бу ерда ер ости сувлари химиявий составининг ўзгаришини кузатиш юзасидан қизиқарли тадқиқотлар ўтказилди. Менингча, ер ости сувларининг химиявий состави зилзила манбаининг ҳолатига қараб муайян тарзда ўзгарса керак. Янги илмий муассаса Тошкент сейсмология институтига ва Ўзбекистондаги бошқа тадқиқот марказларига ана шу муҳим ишда бундан кейин муваффақиятларга эришувларини тилайман. Зилзиланинг рўй беришини олдиндан айтиб бериш проблемасига келганда, шуни айтиш керакки, бу масалани ҳал қилиш учун ҳали кўп йиллар давомида иш олиб боришга тўғри келади.

СЕЙСМИК МЕДИЦИНА

Сейсмик медицина термини ҳаётимизга яқиндагина маҳкам сингиб қолди. Сейсмология бўйича Тошкентда бўлган сессия қатнашчилари ана шу фаннинг яна бир бўлими—сейсмик медицина вужудга келганлигининг шоҳиди бўлдилар. Ана шу анжуманда сейсмология бўйича илмий сессиялар тарихида биринчи марта медицина ҳақида кўп гапирилди. Медик олимлар ва врачлар фаннинг ана шу тармоғига оид проблемалар ер қимирлашлари билан боғлиқ эканлиги тўғрисидаги масала «медицина хизмати» деб аталган махсус секцияда муҳокама қилдилар. Ялпи мажлисларда медицинага оид икки доклад тингланди.

1966 йилда Тошкентда рўй берган зилзиладан кейин мамлакатимизда табиий офатнинг медицинага оид проблемаларини ўрганиш билан шуғулланувчи янги илмий марказ ташкил қилинди. Махсус илмий тадқиқот лабораториясидан иборат бўлган бу илмий марказ Москвада врачлар малакасини ошириш марказий институти ҳузурида ташкил қилинди. Бу ерда Тошкентда ва Ашхободда рўй берган вайронгарчилик келтирувчи зилзилалар, шунингдек сув тошқинлари одамлар соғлиғига кўрсатаётган таъсири билан боғлиқ бўлган материаллар тўпланмоқда ва умумлаштирилмоқда.

—Бу илмий изланиш, дейилади ана шу лаборатория вакиллари — медицина фанлари кандидатлари А. М. Тимко билан В. С. Иброҳимованинг Тошкентда бўлиб ўтган илмий сессияда қилган докладида, табиий офатларнинг санитария оқибатларига қарши кураш олиб бориш юзасидан ташкилий ва даволаш-профилактика тадбирларини ишлаб чиқиш имконини беради. Тошкент медикларининг тажрибасини умумлаштириш айниқса катта аҳамиятга эга бўлади. Тошкентлик медиклар шаҳардаги зилзила вақтида зўр граждандлик жасоратини кўрсатиб, аҳолига самарали ёрдам бердилар. Шаҳардаги соғлиқни сақлаш органлари катта профилактика ишларини олиб борганликлари туфайли зилзиланинг традицион йўлдоши бўлган юқумли касалликлар пайдо бўлишига йўл қўйилмади. Тошкент аҳолисининг 1966 йилда юқумли касалликлар билан оғриш даражаси шундан олдинги йилдаги даражада бўлди.

Илмий сессияда ўзбек олимлари қилган докладлар медицина фанида олға қараб янги қадам қўйилганлигини, Ўзбекистон пойтахтининг врачлари янги фан бўлган сейсмик медицинасига ҳозирдаёқ ўзларининг жиддий ҳиссасини қўшганликларини кўрсатди.

Врач Х. А. Жалилов сессияда қилган ўз докладида зилзила оқибатларини тугатиш даврида Тошкент аҳолисига медицина хизматини кўрсатиш қандай уюштирилганлиги тўғрисида гапириб берди. Профессор Ш. Х. Хўжаев ва врач С. Л. Дубровский ўз ахборотларини ана шу даврдаги санитария-эпидемия проблемаларига бағишладилар.

СССР медицина фанлари академиясининг корреспондент-аъзоси З. И. Умидова, профессорлар М. С. Турсунхўжаева, Н. М. Мажидов, Э. Г. Қаюмов, доцент Н. С. Петрова, Тошкент шаҳар тез ёрдамининг бош врачи Ф. К. Комилов ва бошқалар сессияда қилган бир қанча докладлар зилзиланинг томир-асаб касалликларига таъсирига, ички секреция безларининг бузилиш ҳолларига бағишланди.

ФАН ВА ТОШКЕНТ ЗИЛЗИЛАСИ

Тошкентда рўй берган зилзилани ўрганиш фан учун қандай янгилик берди? Мен илмий сессиянинг баъзи қатнашчиларидан ана шу саволга жавоб қайтаришни илтимос қилдим. Улар қуйидагиларни гапириб бердилар.

Немис фанлар академияси геодинамика институтининг директори доктор Х. Штиллер бундай деди: Тошкентда рўй берган зилзилани ўрганиш Ер тўғрисидаги фаннинг тез ривожланишига ёрдам берди. Сессияда зилзила табиати тўғрисида кўпгина қизиқарли фикрлар айтилди. Тошкент мисоли асосида келгусида бошқа зилзилаларни комплекс ўрганиш зарур, бу эса зилзиланинг рўй беришини олдиндан айтиб бериш проблемасини муваффақиятли ҳал қилиш учун айниқса муҳимдир.

СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Ю. В. Ризниченко ўз нутқида бундай деди: Кенг кўламда олиб борилган ғоят аниқ комплекс тадқиқот ишлари зўр қизиқиш туғдирмоқда. Тошкентлик тадқиқотчилар бундан ҳам кучлироқ зилзила рўй берган вақтдагидан кўра аниқлик билан ер қимирлашларининг манбаини аниқлашга муваффақ бўлдилар. Зилзилага бардош берадиган қурилиш соҳасида ва табиий офат оқибатларига қарши олиб бориладиган курашни уюштириш соҳасида Тошкентда тўпланган тажриба мамлакатнинг ер қимирлаши бўлиб турадиган районларида жойлашган бошқа шаҳарларида ҳам ўрганилади. Менинг фикримча, зилзила вақтида аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасида Ўзбекистон пойтахтининг медиклари тўплаган тажриба айниқса диққатга сазовордир.

СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Е. Ф. Саваренский қуйидагиларни гапириб берди: Тошкентда рўй берган ер ости офати баъзи бир ўзига хос хусусиятларга эга. Шаҳар маркази тагидаги зилзила манбаининг унчалик чуқур бўлмаганлиги кучли суратда вертикал ер қимирлашларини вужудга келтирди. Ана шу зилзиланинг манбаи ва эҳтимол ер қобиғининг баъзи бир бошқа жойлари тоғлар билан уларни қуршаб олган тоғларга қараганда сейсмик тўлқинлар тарқалишининг бирмунча бошқача тезлигига эга эканлиги аниқланди. Бундай ҳодиса ғоят қизиқарли бўлиб, уни бундан кейин ҳам ўрганиш зарур.

Тошкентда зилзилага бардошли бўлган ва кенг кўламда олиб борилаётган қурилиш ишларига қўйилаётган талаб олимлар олдига сейсмик микрорайонлаштириш усулларини яхшилаш вазифасини қўйди. Тошкент мисоли асосида кичик майдончаларда сейсмик хавфга баҳо бериш усуллари ривож топди.

Тошкентда рўй берган зилзилани ўрганиш натижалари юзасидан ана шу сессияда қилинган доклад ва ахборотларни катта монография тарзида босиб чиқариш кўзда тутилади. Бундай монография зилзила табиати ва унинг оқибатлари ҳақида фанга қўшилган муҳим ҳисса бўлади.

...Тошкентда юз берган зилзилани ўрганишнинг дастлабки натижалари тўғрисида олти кун давом этган мунозара зилзила табиатини ўрганиш борасида олға қараб янги қадам қўйиш имконини берди. Лекин ана шу илмий изланиш соҳасида ҳали фақат дастлабки якунларгина чиқарилди. Сейсмологлар, зилзилага бардош берадиган қурилиш мутахассислари, геологлар, медикларнинг олиб бораётган тадқиқотлари давом этмоқда.

А. ЕРШОВ,
Ўзбекистон телеграф агентлигининг мухбири.

РАҚАМЛАР ҲИКОЯСИ

Иттифоқчи республикаларнинг чегараси шартли бўлиб, у хўжалик мақсадларини кўзлаб халқларнинг хоҳиши билан ўзгартирилиши мумкин. 1958 йили Ўзбекистон қардош Тожикистонга 50 минг гектар ер берди. Қозоғистон ССР республикамизга 3 миллион 663 минг гектар экин экиладиган ва яйловлардан иборат майдони бўлган Киров ҳамда Пахтаорол районлари, бошқа районларнинг икки қишлоқ советини берганлиги катта сиёсий ва халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлди. Ана шу ерлардан ҳар йили 100 минг тоннадан кўпроқ пахта олинмоқда. Мамлакатдаги энг йирик «Пахтаорол» совхози бултур давлатга қарийб 19 минг тонна пахта топширди. Бу ерда бу йил тайёрланган пахтанинг миқдори ҳозирнинг ўзидаёқ 18,6 минг тоннага етди ва давлатга пахта сотиш ҳамон давом этмоқда.

1963 йилнинг бошида ўз территориясининг бир қисмини ихтиёрий равишда Ўзбекистонга берган Қозоғистон республикасининг бу олийжаноблиги фақат ягона мақсадга эга бўлган социалистик миллатларнинг қардошлик оиласига хосдир.

Янги Тошкентни истисносиз барча иттифоқчи республикалар қурмоқда ва бунёд этмоқда. Қардош республикаларнинг ўнлаб қурилиш поездларида 27 минг қурувчи ва инженер-техник ходим ишламоқда. Улар 1 миллион 150 минг квадрат метрдан ортиқ уй-жой қуриб бериш мажбуриятини олишган. Ўтган 17 ой мобайнида қарийб 700 минг квадрат метр уй-жой қурилди. Қирғизистон, Литва, Латвия, Эстония, Қозоғистон ва Молдавия қурувчилари ўз зиммаларига олган мажбуриятларини тўла бажардилар. Белоруссияликлар ҳам ўз бурчларини адо этиш арафасида туришибди.

Асосан маҳаллий миллатдан бўлган 200 дан ортиқ йигит ва қиз мамлакатдаги илмий тадқиқот институтлари ва олий ўқув юртларининг аспирантураларида ўқишмоқда. Ўзбек ёшларининг мингларча вакиллари мамлакатнинг бошқа шаҳарларидаги олий ўқув юртларида билим олишяпти. Бу йил РСФСР ва Украина ССРдаги педагогика институтларига мингдан ортиқ ёшлар ўқишга юборилди. Улар республикамиз мактабларида рус тили ва чет тиллардан дарс берадиган педагоглар бўлиб келишади.

Улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш ва беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш юзасидан Тошкент шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари бошлаган ажойиб ташаббус республикамизда кенг қўллаб-қувватланмоқда. Самарқанд шаҳридаги 26 Боку комиссарлари номли шойи тўқув фабрикасининг азаматлари ҳам тошкентликлар чақириғига лаббай деб жавоб бердилар. Корхона меҳнаткашлари 10 ойлик планга қўшимча 500 минг сўмлик маҳсулот тайёрладилар. Улар ҳозир беш йиллик марраларини барвақт эгаллаш тадбирларини қатъият билан амалга оширмоқдалар. Суратда: беш йиллик илғорларидан ишчи Людмила Проничева ва мастер Мария Сладкова ўртоқлар.

А. Кузьменко фотоси, (ЎзТАГ).

ХУШХАБАРЛАР ОҚИМИ

ТЎРТ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

„Ферганаводстрой» трестининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Машраф Раҳимқулов бошлиқ экскаваторчилар бригадаси беш йиллик планнинг дастлабки тўрт йили топшириғини бажариб қўйди. Илғор механизаторлар коллектор-дренаж тармоғини реконструкция қилиш ва Марказий Фарғона канали ўзанини қазишда ишлаб, шу вақт мобайнида ярим миллион кубометрдан ортиқ тупроқ чиқардилар.

СУРЪАТ ОШДИ

Ленин районидаги Ильич номли колхоз далаларида кўрак териш машиналаридан группа методида фойдаланилмоқда. Ғўза тупларидаги очилмаган кўракларни терувчи агрегатлар 30 тача «зангори кема» ўрнида ишлатилмоқда.

Группалаб ишлаш туфайли ҳар куни ҳар бир машина билан ўрта ҳисобда 5,5-6 тонна кўрак териб олинмоқда.

ШОЛИ ОРТИЛГАН ЭШЕЛОН

Хўжайли станциясидан Тошкентдаги 4-тегирмон комбинатига дастлабки 1500 тонна янги қорақалпоқ шолиси жўнатилди. Қўнғирот станциясида яна кўп миқдорда дон жўнатиш учун тайёрлаб қўйилди. Станциялар ёнидаги омборларда сақланаётган шоли биринчи марта вагонларга элеватор транспортёрлари ёрдамида ортилмоқда.

Қорақалпоғистон АССР пойтахтдаги шоли оқлайдиган заводларга бу йил Орол бўйида етиштирилган шолидан 20 минг тоннасини етказиб беради.

Хатларингизга жавоб берамиз

ЎЗ ВАҚТИДА

Редакцияга келган хатларнинг бирида, Янгийўл районидаги «Ўзбекистон 30 йиллиги» колхозининг аъзолари газета-журналларни ўз вақтида олмаётганликлари айтилган эди.

Район партия комитети редакциянинг илтимосига кўра, меҳнаткашларнинг хатини текшириб кўрди. Текширишда хатда келтирилган фактлар тасдиқланди. Бу масала «Ўзбекистон 30 йиллиги» колхози правлениеси йиғилишида кўрилиб, колхознинг Максим Горький номли, Қизил аскар, Чумчуқкўл участкаларига янги почтальонлар тайинланди. Колхозчилар газета ва журналларни ўз вақтида олаяптилар.

САНОАТИМИЗ УФҚЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ОЛТИНИ

Олтин қадимдан металларнинг асили бўлиб келган. Одамзод эсини танигандан бери олтин қидиради, топади. Тилла конлари очилгандан бери 50 минг тонна олтин қазиб олинганлиги маълум. Олтин деб қанчадан-қанча қон тўкилмади, неча минг-минг одамларнинг азиз боши кесилмади. Гёте қаҳрамони Мефистофель «Одамлар олтин деб бир-бирларини қирмоқдалар» — деганида минг бор ҳақ эди. Йирик ёмбиларнинг — соф олтиннинг топилиши қадимдан катта воқеа деб ҳисобланган. Бу ёмбиларга номлар берилган. Энг катта ёмбининг оғирлиги 112 килограмм эди. Қизилқумда топилган Мурунтов кони эса мамлакатимиздаги энг йирик олтин манбаларидан биридир. Республикамизнинг бўлак ерларида ҳам олтин конлари очилган.

Ҳамма қидирув-разведка ташкилотларининг Ўзбекистон ССР Геология министрлигига бирлашуви натижасида ер ости бойликларини тезроқ қидириб топиш учун яхши имкониятлар яратилди. Қидирув ва разведка ишларида энг янги усуллар, мураккаб серунум техника қўлланилмоқда. Тўпланган материаллар синчиклаб ўрганилмоқда.

— Кейинги йилларда бир қанча олтин конлари очилди, — деб ҳикоя қилади «Ўзбекистон олтини» бирлашмасининг бош геологи Анатолий Алексеевич Хлусцов. — Ана шу конларда саноат эҳтиёжи учун маъдан қазиб олиш бошланиши билан республикада индустриянинг янги тармоғи — олтин қазиб олиш саноати барпо этилади.

Бундан икки йил муқаддам бирлашмамиз тузилган эди. Тошкент, Фарғона ва Самарқанд областидаги конлар ихтиёримизга берилди. Ана шу конлар ҳузурида саралаш корхоналари қурилмоқда, баъзиларидан эса олтин қазиб олиняпти. Эндиликда Ўзбекистон олтин ўлкасига айланмоқда. Ҳозир ҳам олтин қазиб олиняпти, ҳам разведка-қидирув ишлари жадал бормоқда. Чотқол воҳасида сочма тилла конлари олтин изловчиларнинг диққатини ўзига тортяпти. Ҳозир республикамизда қазиб олинаётган олтин қайта ишламоқ учун Иттифоқимиздаги корхоналарга жўнатиляпти. Кўп ўтмасдан олтин маъданлари республикамиз корхоналарида батамом қайтадан ишланадиган бўлади.

Олтин қазиш саноати корхоналарини қуришдаги [illegible] ва етишмовчилик[illegible] гагириш жоиз бўл[illegible]да қурилиш суръ[illegible]ириш лозим бўлади. [illegible] шахтстрой» ҳамда Фарғо[illegible] 14-қурилиш трестлари шу йилнинг ўзидагина бирлашмамизга қарашли объектларда 600 минг сўмлик қурилиш ишларини кам бажардилар.

Олтин конларида маъдан янги, серунум техника ёрдамида ер остидан қазиб олинмоқда. Лекин қўлимиздаги техника етарли дея олмаймиз. Бизни ҳаяжонга солаётган яна бир масала бор. Республика Геология министрлиги олтин манбаларини топиш учун кенг миқёсда қидирув ва разведка ишларини олиб бормоқда. Лекин топилган конларни саноат эҳтиёжи учун ишга солиш муддатлари кечиктириб юборилмоқда. Хусусан, сочма олтин конларини ишга солишда бир қадар сусткашлик бор.

Ўзбекистон том маъноси билан олтин ўлкаси ҳам бўлиб қолмоқда.

А. АУЛОВ.

Эгам Раҳим Хоразмда яшаб ижод қилаётган шоирларимиздан. Унинг шеърий тўпламлари, поэмалари нашр этилган. Шоир ўз асарларида она юртимиз манзараларини меҳр билан чизади, меҳнат аҳлини мадҳ этади. Қуйида унинг янги шеърларидан намуналар ўқийсиз.

Эгам РАҲИМ.

МАРДОНАЛАРГА

Юрагимиз амрини белларга дармон қилиб,
Қалбимиз деганини буйруғ-у, фармон қилиб,
Чўлларни гуллатмоқни нияту-армон қилиб,
Довруғимиз тарихга шон қилиб, достон қилиб,
Зўр курашга йўл олдик аҳд ила паймон қилиб.
Телба Амударёни қумларга бурган каби,
Қорақумда бахт учун темир йўл қурган каби,
Асраб элни, ардоқлаб постларда турган каби,
Меҳнат шарофатидан зўр даврон сурган каби,
Юрдик яшил аланга ҳоврини ҳарён қилиб.
Дўстлигимиз қудрати довонлар ўта олди,
Ҳар бир лаҳзалик меҳнат бир тарих бўлиб қолди.
Дашту-қум тўсиқлари мангуликка йўқолди,
Чўлдан пўлат қувурлар—бахт йўллари из солди.
Ваҳимали жарликлар ўрнини бўстон қилиб.
Жонажон партиямиз, илтифотингга қуллуқ,
Парвоз учун бахш этган куч-қудратингга қуллуқ.
Зафарларни кўзлаган жасоратингга қуллуқ,
Халқингга инъом этган матонатингга қуллуқ,
Буйруғингга тайёрмиз, айтганинг нишон қилиб.

МУАЛЛИМ

Ҳурматим зўр ўқитувчимга,
Улуғлайман мен уни мудом.
Ахир шудир ақлий кучимга
Асос солган биринчи одам.
Шудир ҳар бир фаннинг сийнасин,
Менга илк бор очиб кўрсатган.
Маърифатнинг бой хазинасин
Дурларини сочиб кўрсатган.
Шудир бериб курашдан сабоқ,
Ғалабага кўрсатган тадбир.
Шудир ёқиб йўлимга чироқ,
Ато этган ярқироқ тақдир.
Ҳалол меҳнат фазилатини
Тушунчамга бахш этган ҳам шу,
Одамийлик зеб-зийнатини
Одатимга нақш этган ҳам шу.
Шу ўргатди севиб, севилиб,
Шодланмоқни, қайғурмоқни ҳам.
Истиқболга жадал интилиб,
Ташламоқни мардона қадам.
Шу ўргатди уйғотиб ҳавас
Шеъриятга — ғазалхонликка.
Халқлар билан бўлиб ҳамнафас,
Тинчлик учун фидожонликка.
Шу ўргатиб хушфеъл, хушқилиқ,
Қайтар деди, эъзозга-эъзоз.
Хуллас, неки бўлса яхшилик,
Шудир менга ўргатган устоз.
Улуғлайман мен уни мудом,
Йўлдошимдир насиҳат-панди.
Фахрланса арзир шу одам,
Ўстирдим деб Ватан фарзандин.

ЛЕНИН ХОРАЗМДА

Юрагимиз тўй ғазалхони,
Воҳамизда шодлик, хуш айём,
Давримизнинг ақли, виждони,
Партиямиз! Йўллаймиз салом.
Ўзинг бизни бахтиёр этдинг,
Ҳаётимиз қилдинг нурафшон,
Улуғладинг, байроқдор этдинг,
Бахтимизга мудом бўл омон.
Йўлбошчисан касб-коримизга,
Байроқ бердинг бизни улуғлаб.
Бизнинг машъал диёримизни
Ардоқладинг бугун қутлуғлаб,
Бир байроқки, нурли, ҳусн-зеб,
Қалбларимиз шодликка тўлди.
Байрам қутлуғ, шоввозларим деб,
Ленин ўзи келгандек бўлди.
Хуш келибсиз, Хоразмга деб,
Пешвоз чиқдик бўлиб жамулжам:
Йил ўтади, умр ўтади,
Ленин унут бўлмайди бу дам.
Кўкрагида «Меҳнат» ордени, —
Хоразмдан эсдалик нишон.
Ленин орденли Воҳа! Сени,
Қутлаб келди энг улуғ инсон!
Ташрифингиз бошлар устига,
Хуш келибсиз, марҳабо, устоз.
Чирой кирди байрам ҳуснига,
Дилу-жонлар бўлсин поёндоз.
Шундай қутлуғ кунларга етдик,
Номингизни қилиб дилга жо.
Чўл-саҳрони боғу-роғ этдик,
Кўринг, ўртоқ Ленин, марҳабо!
Кўз-кўз қилиб зўр якунларни,
Тўй қилади Советлар эли.
Ҳеч кўрмаган бундай кунларни,
Инсон-инсон бўлгандан бери.
Зафар туғин бош узра ушлаб,
Янги чўққи сари борамиз,
Меҳнат қилиб, кўнгилни хушлаб,
Мангу машъал бўлиб қоламиз.

ТОЛ

Сув бўйида кимдир эккан тол,
Илдиз отиб бўлди баркамол.
Соясида қурилди шийпон.
Нур устига нур ёққан мисол.
Яқинда йўл ўтиб ёнидан,
Ости яна шинам тус олди.
Дил овловчи салқин бир гўша,
Оромгоҳга айланиб қолди.
Ўтган-кетган яйраб олиб дам,
Мақтар уни эккан[illegible]г ишин.
Билганмикан ўша о[illegible]м ҳам
Ўз меҳнатин эъзозл[illegible]шин.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР — ПЛАНЕТАМИЗДА

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ

ҲУҚУҚ УЧУН КУРАШ

БОНН. Германия Федератив Республикасида яна бир йирик меҳнат можароси рўй берди. Бу можаро жамоат хизмати ва транспорт ходимлари касаба союзи вакиллари билан ГФР ички ишлар министрлиги Люкке бошчилик қилаётган давлат, ер ва жамоат маъмурлари делегацияси ўртасида олиб борилаётган музокаралар барбод бўлганлиги сабабли вужудга келди.

Бу касаба союз давлат, ер ва жамоат муассасалари, транспорт, электр станциялар, газ заводлари ва бошқа шу каби корхоналарнинг 1,6 миллион ишчи ва хизматчилари иш ҳақи оширилишини талаб қилмоқда. Шу билан бирга, касаба союз раҳбарлари ГФРда нарх-навонинг бир неча йил давомида ошиб бораётганлиги сабабли иш ҳақини ошириш зарурлигини кўрсатиб ўтмоқдалар. Ҳокимият вакиллари меҳнаткашларнинг талабларини қондиришдан бош тортадилар.

Жамоат хизмати ва транспорт ходимлари касаба союзининг раиси Клункер матбуот конференциясида нутқ сўзлаб, касаба союзининг қўйган талаблари қондирилмайдиган бўлса, коммунал хўжалик ходимларининг оммавий забастовкаси албатта бошланиб кетади, деди.

Ғарбий Германиянинг Гессен вилоятида резина саноати ишчиларининг забастовкаси қарийб бир ҳафтадан буён давом этмоқда. Бу забастовкада сал кам 15 минг киши қатнашмоқда. Стачка корхоналарнинг дарвозалари олдида эълон қилинди. Бу ерда иш ташловчилар билан цехларга бостириб киришга уринган штрейкбрехерлар ўртасида яна тўқнашувлар бўлиб ўтди.

Ғарбий Германиядаги энг йирик саноат маркази — Франкфуртмайнда «Корхона эгаларига зарба берамиз» деган шиор остида металлист ишчиларнинг намойиши бўлди. Улар концернлар хўжайинларининг меҳнаткашлар эришган социал ғалабаларга қарши ҳужум қилаётганликларига нисбатан норозилик билдирмоқдалар.

Шаҳарнинг марказидаги майдонда митинг бўлди. Бу митингда ишчилардан қарийб ўн минг киши қатнашди.

Висбаденда ҳам металлист ишчиларнинг норозилик митинги бўлиб ўтди. Ана шу митингнинг қатнашчилари Гессен вилояти резина саноатининг иш ташлаган ишчилари билан бирдам эканликларини изҳор этмоқдалар.

ҲИНДИСТОН

ПАРИЖ. Калькутта портида причаллар ёнида турган 53 кеманинг юкини бўшатиш тўхтатиб қўйилди.

Ҳиндистондаги ана шу энг йирик порт докерларидан 18 минг киши забастовка эълон қилди. Улар меҳнат шароитининг яхшиланишини ва квартира ҳақи ошиб бораётганлиги сабабли махсус қўшимча ҳақ тўланишини талаб қилмоқдалар, деб хабар беради Франс пресс агентлиги мухбири Калькуттадан.

(ТАСС).

СССР билан Танзания ўртасида маданий ҳамкорлик

ДОРУССАЛОМ. Совет Иттифоқи билан Бирлашган Танзания Республикаси ўртасида маданий ҳамкорлик тўғрисидаги протокол бу ерда имзоланди. Протоколда, жумладан, бу иккала мамлакатнинг бир-бирига турли маданий ва илмий делегациялар, шунингдек студентлар ва аспирантлар юбориб туриши кўзда тутилади. (ТАСС).

ЯНГИ ФАШИСТЛАР ХУРУЖИ

ПАРИЖ. «Юманите» газетасида босилган хабарда айтилишича, Франция Коммунистик партиясининг Экс-ан-прованс шаҳридаги (Жанубий Франция) маҳаллий ташкилотига қарши террорчилик ҳаракати қилинган.

Фашист унсурлар қўлда ясалган бомбани шаҳар партия комитети биносининг тагига кўмиб қўйганлар. Бомба портлаб, бинога зарар етказди. Аммо яхшики, одамларга шикаст етгани йўқ.

(ТАСС).

Вьетнам Демократик Республикаси. Ханойдаги тринотаж фабрикасида меҳнат доимо қизғин. Ҳатто сўнгги ахборотлар ҳам иш пайтида баланд овоз билан ўқиб эшиттирилади. Суратда: агитатор Нгуен Тхи Лиен Хионг сўнгги ахборот ўқимоқда.

Л. Портер фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

АЖОЙИБОТЛАР

«МЕРГАН» ИЛОН

Бу заҳарли илонни Африкада «зебра» деб аташади. Агар унга одам ёки жондор хавф соладиган бўлса, у бошини кўтариб, оғзини очганча заҳар «отиш»га шайланиб туради. У 3 метр масофадаги рақибининг кўзини мўлжаллаб, бехато заҳар сочади.

Заҳар илоннинг икки тиши орасидан отилиб чиқади. У заррачаларга бўлиниб кетиб, рақибнинг кўзи ё бурнига киради. «Зебра» бир минутда 6 мартагача заҳар «отиши» мумкин.

ТУХУМХЎР ҚУШ

Африкадаги калхатлар туяқушнинг тухумини жуда яхши кўришади. Ҳаммадан ҳам бу тухумни ёриш «усули» қизиқ. Калхат тумшуғига тош қистириб олиб, бошини силкитганча тошни тухумга уради. Тухумнинг пўстлоғи ёрилгунча тош билан ураверади. Тадқиқотчилар калхатнинг «меҳнат қуроли» — тошни ўлчаб кўрдилар. Бу тошларнинг энг кичиги 57 грамм, катталари эса 284 грамм чиқди.

БАЛЧИҚЛИ ВУЛҚОН

Каспий денгизида вақти-вақти билан балчиқ вулқонлари отилиб туриши қадимдан маълум. Яқинда Куман районида катта вулқон отилиб чиқиб, денгиз устида нефть аралаш газ ёнабошлади. Бу «гулхан»нинг баландлиги 100 метрга етди. Унинг қизғиш нурларини Бокудан кўриш мумкин эди. Вулқон натижасида денгиз остидан нефть билан бирга балчиқ ҳам чиқди. Бу балчиқ шу даражада кўпки, ундан узунлиги қарийб бир километр, эни 500 метр, баландлиги 60 метрли сув устида тепалик пайдо бўлди.

Бу тепаликни кейинчалик кучли тўлқинлар ювиб, текислаб ташлади.

ЖОНЛИ ЛАБОРАТОРИЯЛАР

Жуда кўп ўсимлик ва ҳайвонлар танасида ҳар хил кимёвий элементлар тўпланади. Улар бу элементларни тупроқдан ёки денгиз сувидан олишади. Айрим бактериялар ўзидан электр токи чиқаришади. Олимлар ана шу хусусиятдан фойдаланиб, 10 ватт қувватли биоэлектрик бактериал элемент яратдилар.

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ

1966 йилда чиқарилган

3% ЛИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚ ЗАЕМИ

11-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Бу тираж 1967 йил 15 ноябрда Боку шаҳрида бўлиб ўтди.

Заёмнинг ҳамма 19 разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди:

Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)
100321	08*)	500	130521	30*)	500	159219	41*)	500
100429	44*)	500	131846	1—50	40	159274	40*)	500
100435	1—50	40	132456	1—50	40	159631	1—50	40
100991	21*)	500	132464	1—50	100	159672	20*)	500
101035	14*)	500	132625	48*)	500	160238	15*)	1.000
101337	50*)	500	132776	11*)	500	163244	44*)	500
102175	14*)	2.500	132989	12*)	500	164245	1—50	40
102812	16*)	500	134062	1—50	40	164325	06*)	1.000
103835	1—50	40	134110	45*)	500	164967	32*)	500
105503	38*)	500	134683	36*)	500	167613	17*)	500
105517	1—50	40	135431	49*)	500	167773	03*)	500
105643	22*)	1.000	135594	45*)	500	169454	07*)	500
107574	05*)	500	135833	18*)	500	170229	1—50	40
108022	40*)	1.000	136038	33*)	500	170337	14*)	500
108298	1—50	40	136117	1—50	40	170898	09*)	500
108444	36*)	500	136298	22*)	500	171397	1—50	100
108679	1—50	40	136338	04*)	500	171676	19*)	500
109232	50*)	500	136455	1—50	40	173439	07*)	500
110145	08*)	500	136471	14*)	500	173599	1—50	100
110219	39*)	500	138602	1—50	40	173989	1—50	40
111664	20*)	1.000	138640	26*)	5.000	174759	1—50	100
111701	44*)	500	138930	21*)	500	175046	19*)	2.500
112061	1—50	100	139341	17*)	1.000	175087	19*)	500
112518	12*)	500	139934	01*)	500	175355	22*)	500
113988	32*)	500	141520	40*)	500	176371	45*)	1.000
114139	45*)	500	141551	17*)	500	177102	47*)	500
114725	1—50	40	141953	33*)	500	178748	1—50	100
114801	1—50	40	142010	1—50	40	179671	40*)	500
116302	10*)	500	142069	02*)	500	179747	06*)	500
116760	34*)	500	142763	18*)	500	179826	18*)	500
116953	08*)	500	145391	16*)	500	179957	25*)	1.000
117173	30*)	500	145641	1—50	100	180026	29*)	500
117314	21*)	500	146329	46*)	500	180734	06*)	500
118212	40*)	500	146852	1—50	100	181031	1—50	100
118425	05*)	500	147079	1—50	40	181042	1—50	100
118538	14*)	500	147103	1—50	40	181614	05*)	500
119600	43*)	1.000	147525	37*)	500	182863	29*)	500
119689	34*)	500	147794	1—50	40	183169	1—50	40
119757	1—50	100	148212	37*)	500	183310	03*)	500
120201	44*)	1.000	148365	1—50	40	184191	02*)	1.000
120640	28*)	500	148775	48*)	500	185301	24*)	5.000
122276	1—50	40	149190	03*)	500	185449	44*)	2.500
122491	1—50	100	149408	28*)	500	186196	25*)	1.000
122602	10*)	500	149652	15*)	2.500	186596	06*)	500
123076	1—50	40	149986	36*)	1.000	187263	25*)	500
124072	05*)	500	151070	08*)	500	187467	41*)	500
124677	1—50	100	151456	24*)	1.000	187784	28*)	2.500
125107	1—50	40	151765	1—50	40	187882	32*)	500
125197	11*)	500	152155	38*)	500	187953	1—50	100
125205	21*)	500	152453	13*)	500	189418	23*)	1.000
125650	20*)	500	153569	1—50	40	190561	32*)	500
125930	31*)	500	154566	19*)	1.000	190632	1—50	40
126241	34*)	500	154749	1—50	40	193691	42*)	1.000
126419	04*)	500	155846	15*)	500	193942	46*)	500
126510	13*)	500	156421	47*)	500	194918	1—50	40
126550	1—50	40	156733	29*)	500	195451	18*)	500
126900	09*)	500	156739	23*)	1.000	196766	31*)	500
126959	09*)	500	156890	24*)	1.000	197968	02*)	500
128290	02*)	1.000	157361	23*)	500	198400	1—50	40
128506	1—50	100	157418	1—50	40	198575	10*)	500
129108	01*)	500	157918	18*)	500	198918	20*)	500
129523	1—50	40	157974	48*)	500	198973	1—50	40
130463	22*)	500	158731	1—50	40			

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 49 номерига 40 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда йигирма сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

Ун сўмлик облигацияларга ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ суммасига облигация қиймати ҳам қўшилган.

Бу жадвал расмий ҳужжатдир. Омонат кассалари газетанинг янги сони келганидан сўнг ютуқларни шу жадвалга мувофиқ белгиланган тартибда тўлайдилар.

Ютуқлар тиражини ўтказувчи комиссия раиси—меҳнаткашлар депутатлари Боку шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари И. Т. МАНАФОВ.

Комиссиянинг масъул секретари Л. П. ЕСИНА.

ЯНГИ ИНСОН МАДҲИ

Ҳиндистондан хат

Азиз дўстим!

Эҳтимол, отингиз Иван эмас, Борис ёхуд Володядир. Вера ёки Маша, Лайло ёки Гулнорадир. Қандай бўлганда ҳам, бу исмларнинг ҳаммаси менинг учун жуда азиз. Мен билмаган бошқа исмлар ҳам бордир, шундай бўлган тақдирда ҳам уларнинг ҳаммаси менинг учун яқин ва табаррук.

Хуллас, исми шарифингиз ким бўлишидан қатъи назар, бу мактубни сиз дўстимга йўлладим.

Мактубни тўғри Москвага йўллаган бўлсам ҳам, уни фақат москваликларгагина атаганим йўқ. Менинг хатим Сибирь тайгасидаги ўрмонкесарга ҳам, новосибирсклик пўлат эритувчи ва Тожикистонлик агрономга ҳам, Украина колхозчиси ва грузиялик соҳибкорга ҳам тааллуқли. Уни мен дийдор кўришиш умидида юрган бошқа совет дўстларим ҳам ўқиши мумкин. Мактубни ёзаётганда мени «ўнгга», «сўлга», [illegible]еган сўзларни рус тилида ўргатган москвалик [illegible]овчини ҳам назарда тутганман. Мактубимни ҳинд [illegible] Аҳмад Аббоснинг рус тилига таржима қилинган асари[illegible]либ кетиб, мени тўққизинчи қават ўрнига 29-қаватга [illegible]б чиқиб қўйган «Украина» меҳмонхонасининг лифтчи қизига ҳам йўллайман. Унинг қўлидаги асарини кўриб, бошқа ҳамма китобларимдан кўра шу асарни ёзганимдан катта қониқиш ҳосил қилдим.

Бу хат урушдан мажруҳ бўлиб қайтган, ерни бир эллик қор қоплаган изғиринли ноябрь кунларидан бирида ресторанда ҳиндни кўриб қолиб менинг ёнимга келиб ўтириб Жавоҳарлал Неру шарафига қадаҳ кўтариш учун рухсат сўраган ветеранга ҳам тегсин. Ўша куни, 14 ноябрь — Неруининг туғилган куни эди. Ўшанда иккинчи жаҳон урушида жуда катта қурбон берган совет кишиларигина тинчлик иши учун Неруининг қадрига ета оладилар, деб зўр қониқиш ҳосил қилдим. Бу хатни Кавказга поездда кетаётганимда шинам вагоннинг проводниги сингари оддий совет кишиларига атаганман. Октябрь революцияси вақтида у 12 ёшда экан. Шу суронли кунларда Қизил армияга алоқачи бўлиб кирган ва Ленинни кўриш шарафига муяссар бўлган. Ўзи проводник бўлса ҳам революция ҳақида хотираларини ёзган.

Бу хат, шунингдек, она ўз болаларини қандай севса, китобга ҳам шундай эътиқод қўйган, Москва фабрикаларидан бирида ишлайдиган паст бўйлигина нуроний аёлга ҳам тааллуқли. Бу аёл 1955 йилда унинг кутубхонасида бўлган ёзувчиларга ўқувчи-ишчилар Толстой, Горький ва бошқа рус классикларининг асарларини кўп ўқийдилар деб айтган эди.

Мактубни 1954 йилнинг қишида Подмосковьедаги Большой театрнинг дам олиш уйида йўлкаларнинг қорини кураётган оддий аёлга ҳам йўллайман. Мен совуқдан қўлимни пуфлаб, оёқларимни оёқларимга уриб турган эдим. У мени кўриб қолиб бир жилмайди-да, менга рус тилида қор курашни таклиф қилди. Мен унинг тилини билмасам ҳам, ҳаракатларидан тушундим. Бу аёл менга бир умр эсимдан чиқмайдиган зўр сабоқ берди. Ҳақиқатан ҳам, жисмоний меҳнат баданагагина эмас, қалбга ором беради!

Мен Совет Иттифоқида тўққиз марта бўлганман. Шу вақтлар мобайнида минглаб совет кишиларини — оддий ва донгдор кишиларни учратганман. Булар орасида режиссёрлар, актёрлар ва кино-техниклар бор. Мен улар билан «Уч денгиз оша» деган совет-ҳинд фильмини суратга олишда бирга ишлашганман. Мен учрашган кишилар орасида машҳур шоирлар, ёзувчилар, журналистлар ва театр артистлари, цирк қизиқчилари, раққосалар бор; мен шунингдек, оддий фабрика ишчилари, колхозчи-деҳқонлар, университет ва институт студентлари, мактаб ўқувчилари, боғча болалари билан учрашганман. Куз кунларидан бирида Москвада маданий-истироҳат боғида айланиб юриб, ёшгина бир жувоннинг қўлида юзлари қип-қизил, дўмбоққина чақалоқни кўриб қолдим. У мени кўриб қўлчаларини узатганда чеҳрам очилиб кетди. Исми хотирамдан кўтарилибди, лекин у ҳозир ўн бешларга кириб қолгандир. Ҳозир мактабда яхши ўқиётган бўлиши керак. Ўша кунни ҳеч эсимдан чиқармайман. Бу хат ўша болага ҳам тегсин.

Мен бутун дунёга донг таратган бошқа кўпгина дўстларимга ҳам мурожаат қиламан.

Шулардан бири — Майя Плисецкая. Менинг иш кабинетимда унинг портрети бор. У Ҳиндистонга келганда рафиқам билан шарфларини алмашишди. Бу эса ҳинд одати бўйича улар бир умрга опа-сингил тутинишди, демакдир.

Дўстларимнинг бири Борис Полевой. У менинг илк ҳикояларимни «Огонёк» журналида нашр эттирган. Унинг дўстлик ҳарорати СССРда биринчи бор қишда бўлганимда танамга доимо роҳат бериб турган.

Улар орасида «Турналар учганда» фильмида ажойиб роль ўйнаган ёш киноактриса Татьяна Самойлова ҳам бор. У шундай оддий қиз ва шундай оддий кийинадики, менинг таклифим билан «Тош тахт устида минг тун» картинасини кўргани келганда, Мосфильм студиясидан келган бир гуруҳ қизлар орасидан уни таниб ололмадим.

Дўстларимдан бири тожик шоири, катта қалб эгаси Мирзо Турсунзода. Москвадаги меҳмонхонада, ҳинд шоири Сардор Жафрийнинг Бомбейдаги уйида Турсунзоданинг шеърларини ўқилганда ҳар тарафни дўстлик саси тўлдирган.

Мактубимни Афанасьев Никитин ролини ўйнаган, картина экранга чиққанда, кўпдан кўп ҳинд қизларини шайдо қилиб қўйган ажойиб йигит Олег Стриженовга ҳам йўллайман.

Мактуб дўстим, биринчи космонавт Юрий Гагаринга ҳам тааллуқли. Юрий ўзининг мислсиз жасоратини менга жуда оддий қилиб гапириб берган. Стол устида турган апельсиндан бирини қўлига олиб, космик кемасининг маршрутини кўрсатиб берган эди. Ўшанда менга Гагарин ер шарини ўз қўлида ушлаб тургандек туюлди.

Мактуб ҳикояларимни урдудан рус тилига таржима қилиб, мени совет ўқувчиларига танитган дилбар қиз Верага, СССРда бўлган вақтларимда менинг кўзим ва тилим бўлган, самимий, таржимон аёл Лидия Евгеньевнага ҳам бориб етсин.

Мактубимни Совет Иттифоқида яшовчи кўп миллатлардан иборат, катта ва кичик, донгдор ва ҳали ҳозирча донг таратмаган, шаҳарлар бунёдга келтираётган, ғалла, узум ва мева-чева етиштираётган, космосга учаётган машиналар барпо этаётган миллион-миллион кишиларга, балет мастерларига, композиторларга, музика ихлосмандларига, ҳаёт ошиқларига — хуллас мислсиз қаҳрамонлик кўрсатиб, дунёда энг буюк инқилоб ясаган, тинчлик ва поэзия яратиб, кўпгина мамлакат кишиларига худди шундай ҳаёт қуришда ёрдам бераётган революционерларга йўллайман.

Мен Бомбейдаги, океан соҳилидаги хурмо дарахтлари орасидаги мўъжазгина ҳовлимдан туриб Улуғ Октябрь революциясининг 50 йиллиги муносабати билан уларнинг ҳаммасига, билган ва билмаган дўстларимга илиқ қалб саломларимни йўллайман.

Октябрь революцияси юз берганда мен 4 ёшда эканман. Ленин мен октябрь болаларини, Лениннинг ворисларини — Совет Иттифоқи кишиларини кўрганман. Бинобарин мен уларга бундай дейман: — Биз ҳиндлар, шу кунларда сизлар билан бирга шод-хуррамнмиз, сизлар билан бирга, ўзимизни ҳам табриклаймиз, биз Октябрь асрида яшамоқдамиз. оқибат натижада инсоният қашшоқликни, адолатсизликни ҳамда инсонни инсон томонидан эзишни тугатиш йўлини очди.

Октябрь сизларники, азиз дўстлар, айни вақтда у бизники ҳамдир.

Биз сизларга энг самимий тилаклар тилабгина қолмаймиз, айни вақтда биз Октябрь ўлкасига ҳеч қачон атом уруши таҳдид солмаслиги учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қилишга ваъда берамиз.

Аҳмад АББОС,
ҳинд ёзувчиси.
(АПН).
Бомбей, ноябрь.

ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ПАСАЙТИРИШ ЙЎЛИ

ЛОНДОН. Англия ҳукумати фунт стерлингни 14,3 процент девальвация қилиб, шу тариқа унинг қийматини Америка доллари билан ҳисоблаганда 2,80 доллардан 2,40 долларга тушириш тўғрисида қарор қабул қилди. Ҳукумат Англия валютасининг халқаро миқёсдаги мавқеини сақлаб қолишга, шунингдек мамлакатнинг тўлов балансида доимий тус олган дефицит ҳолатидан қутулиш йўлини топишга интилиб, шу чорани кўрди.

Вильсон ҳукумати девальвация ёрдамига таяниб, Англия молларини чет элларда сотишни кескин равишда кўпайтиришни мўлжалламоқда. Уларни чет элларда кўпроқ сотиш Англияга келадиган валюта миқдорини кўпайтирган бўлур эди. Шу билан бирга Англия ҳукумати ўзининг харажатларини бирмунча қисқартириш, солиқ солиш ва кредит соҳасида бир қанча чоралар кўриш ниятида эканлигини ҳам эълон қилди.

Англия ҳукумати халқаро валюта фондига мурожаат қилиб, ундан 1 миллиард 400 миллион доллар миқдорида янги қарз беришни ҳам илтимос қилди.

Бироқ Англия валютасининг девальвация қилиниши йирик саноат монополияларига гарчи бирмунча манфаат етказиши мумкин бўлса ҳам, аммо бу нарса чет мамлакатлардан сотиб олинадиган молларнинг яъни озиқ-овқат ва хом ашёларнинг нархларини муқаррар ошириб юбориши натижасида меҳнаткашларга қийин бўлади. (ТАСС).

БЎЛМАГАН «ЮТУҚЛАР» ПРОПАГАНДАСИ

ВАШИНГТОН. АҚШда урушга қарши ҳаракатларни бўғиш ва Америка жамоатчилигининг фикрини ҳукумат фойдасига ўзгартириш мақсадида бошланган навбатдаги пропаганда кампанияси авжга чиқди.

Президент Жонсоннинг Вьетнамдаги сиёсати чиқиб бўлмайдиган боши берк кўчага кириб қолди, деб ҳақли равишда ҳисоблаётган кишиларни Оқ уй бу фикрдан қайтаришга зўр бериб интилмоқда.

Вашингтоннинг расмий доиралари Пентагоннинг Жанубий Вьетнамдаги «ютуқлари»ни ҳар томонлама мақтамоқдалар. АП агентлигининг хабарида айтилишича, ҳукумат доиралари, бу пропаганда кампаниясини президентнинг шахсан ўзи йўллаб турибди, деб ҳисобламоқдалар. Ҳатто бу кампанияга президентнинг ўзи ҳам киришиб кетди. 17 ноябрда ўтказилган ва радио орқали эшиттирилиб, телевидение орқали кўрсатилган матбуот конференциясида ҳам президент АҚШнинг Жанубий Вьетнамдаги «муқаррар муваффақиятлари» тўғрисида батафсил гапирди.

Бироқ, Вьетнамдаги уруш сабабли мамлакатдаги келишмовчилик кучайиб борган сари, деб ёзади агентлик, ғалаба қиламиз, деган ишончни сақлаб қолиш проблемаси тобора қийинлашмоқда. «Уруш миқёсини қисқартириш ва унинг янада кенгайтирилишига йўл қўймаслик йўлида «самарали чоралар кўриш америкаликларнинг истаги бўлиб қолди», деб ёзади «Балтимор сан» газетаси. (ТАСС).

«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 24 ноябрда чиқади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси.** 18.00 — **Теленгиликлар** (рус тилида). 18.10— **Юлдузча** (тележурнал). 18.40 — **Истеъдод** Марайим Жалилов ҳақида суҳбатли концерт). 19.20 — **Теленгиликлар.** 19.35—М. Жалолиддинова. **Қўғирчоқ. Бегона киши** (телевизион новеллалар театри). 20.25 — **Эшиттиришлар программаси.**

20,30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 19.00 — **Мультфильмлар** (болалар учун). 19.20— **Асад Исматов** (ўзбек киноси усталари).

Ўзбек тилида: 20.20 — **Шундай тоғлар бор** (ҳужжатли фильм). 20,40 — **Т. Кулиев** (қардош республикалар композиторлари). 21.20 — **Газанда** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 20,00 — **Жамбул ворисн** (ҳужжатли фильм). 20.20— **Ака-ука Ершовлар** (телеспектаклнинг биринчи қисми). 22.00 — **Концерт.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ КАТТА АКАДЕМИК ТЕАТРДА — 23/XI да **Флория Тоска.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/XI да **Қутлуғ қон,** 23/XI да **Улимдан кучли.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/XI да **Махтумқули.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Беором юраклар» коллективининг гастроллари. Айиқлар аттракциони.**

КИНО

Журналист — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 2 ва кеч 6 да). НАВОИЙ номли (кеч соат 5-20 ва 6-40 минутда).

Замонамиз қаҳрамони (кундуз соат 12 да) **Яшил арава** (кундуз ва кечқурун)—«ЧАЙКА».

Қора бизнес (кундуз соат 4 да). **Тушки паром** (кундуз ва кечқурун)—«МОСКВА».

Арена (кундуз соат 3,5 ярим ва кеч 7 ярмида). **Матонатли кишилар** (кундуз 12, ва кеч 9-15 минутда)—САНЪАТ САРОЙИ.

1968 ЙИЛ УЧУН ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

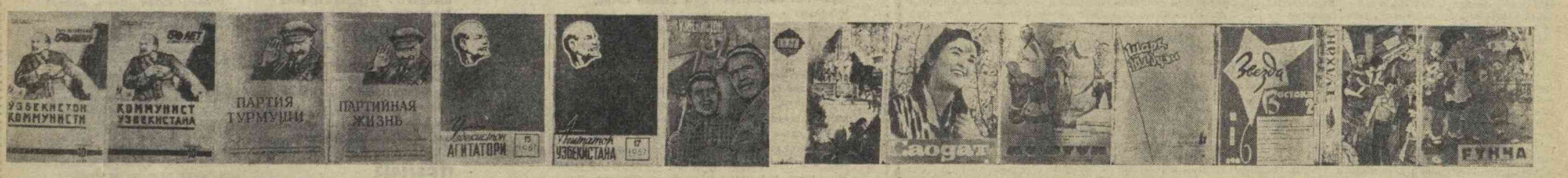

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган [illegible]трального Комитета Компартии У[illegible]стана, Верховного Совета и Со[illegible]нистров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26 Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34445, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка—В37343, Корректура—В37162, Эълонлар— В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши (нефть разведкаси коммутатори орқали қўшимча) 84, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ А — 273. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 15059.